

HAZIRLAYAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

Sıcak mı sıcak, gündemin bizi çok öfkeliendirdiği günlerden hepinize merhaba. Bu zorlu koşulların bizi yorması ve yoğun olmasını dinlemiyor, arı gibi çalışmaya devam ediyoruz büyük bir umut ve mücadele direnciyle.

Temmuz ayı, tarihimizin kara lekeleriyle dolu maalesef. Hem gündemi takip etmeye hem de bu kara lekelerle dokunmaya çalışıyoruz. Emine Kamçı, katıldığı bir etkinlikten sonra yaşadığı duygu ve düşüncelerini bizlerle paylaşıyor, ‘Unutmayanlar Unutturmayanlar’ yazısında.

Haksızlıklar, baskılar, tutuklamalar yıldırıyor bizleri. Cezaevindeyken, kadınların hayatına dokunan ve çarpıcı örnekler paylaşan umut dolu bir haberi bulacaksınız, Selvet Bayraktar Tokat’ın hazırladığı ‘Kadının Güncesi’ köşemizde. Ayşe Tokyaz’ı unutmadık. Zeytinleri için nöbet tutan köylü kadınların önünde saygıyla eğiliyoruz. Diğer ayrıntılar da sizlere kalsın.

Önceden mutluluklarımızı sergilerken, şimdilerde bizleri utandıran fakat yapanları hiç utandırmayan utanç müzeleri, utanç duvarlarıyla dolup taşıtı ülkemiz. Emine Ortakaya, bu durumu Ayşe Tokyaz cinayetiyle ilgili içimizi acıtan ve mücadele gücümüzü tazeleyen örneklerle anlatıyor, ‘Utanç Duvarından Çin Seddine’ yazısında.

60 yaşını deviren insanların çoğunun kulaklarında anlatılmaz bir ses bırakarak dinlediği Rüçhan Çamay’ı yitirdik. ‘Tarihin Kadın Yüzleri’ köşemizde Rüçhan Çamay’ı anlatmadan olur mu hiç? ‘Türk Hafif Müziğinin Divası Rüçhan Çamay 1931 2025’ yazısını Selvet Bayraktar Tokat hazırladı sizler için.

Madımak katliamından sonra sağ kurtulan insanlar nerede? Onların yaşadıklarını neden önemsemiyoruz? Bu sorular gibi pek çok sorunun yanıtını bulacağınız bilgiler, Şule Sepin İçli’nin katıldığı Madımak eylemi izlenimlerinde. ‘Madımak Katliamından Sonra’ diyelim o zaman.

‘Çoğalalım Çoğaltalım’ köşemizde, Sultan Çamur Karataş’ın konuştuğu, Muğla Emek Benim Kadın’ Derneğinden Nahide Uçar var. Kadınların hayatlarına nasıl dokunmuşlar, ayrıntıları bu söyleşiden öğrenelim.

En sık kullandığımız fakat en çok ihlal ettiğimiz kavram, adalet. Vicdanımızın değil de öfke ve hırslarımızın sesini dinler olduk. ‘Eril Düzenle Adalet Sadece Adliye Kapısında Yazan Bir Sözcükten İbaret’ diyor Selvet Bayraktar Tokat. Ayşe Tokyaz cinayetini işleyen neler yaptığını, adaletin nasıl işlemediğini anlatıyor. Ne demek istediğini anlamak için yazıyı okumak gerek.

Kadir kıymet bilmek çok önemlidir de her konuda olduğu gibi minnet duygusunun bizi kuşatması konusunda da abartmamak gerekiyor. Bize ve ilişkilerimize zarar veriyor. ‘Dengede Kalmak’ köşemizde, Psikolog Şule Sepin İçli, ‘Aşırı Minnet Duygusu’ diyerek irdeliyor bu duyguyu ve kendi yaşamından somut örnekler vermeyi de ihmal etmiyor.

Yeni yazarımız Mehmet Yıldırım, kadın olmayla ilgili düşüncelerini paylaşıyor. Bu konuda ne kadar yazılsa, çizilse, yine de hep dikkat çekiyor. Gidelim bakalım ‘Kadın Olmak’ yazısına.

Plastik şişelerin tehlikeli olduğunu iyice anladık. Peki cam şişelerde neler oluyor? Yeni doğan bebeklerin öldürülmesine gençler sessiz kalmıyor. Selvet Bayraktar Tokat’ın hazırladığı ‘Bilim Dünyasında Bu Ay’ köşemizin sadece iki başlığına değinebildik. Diğer ayrıntıları da köşemizden öğrenelim.

Bir çocuk düşünce, ‘Öpünce, üfleyince geçer’ yerine, düştüğü için ona gereğinden fazla kızanlar yok mu? Ebru Bozcuk, öyle çarpıcı örnekler vererek anlatıyor ki kendinizi çocukluğunuzun içinde buluyorsunuz, ‘Bazı Yaralar Üfleyince Geçmiyor’ yazısında.

Türkiye’deki ilk kadın yayın yönetmeniyle tanışmak ister misiniz? Yanıtınız evetse, Şule Sepin İçli’nin söylediği Elif Gamze Bozo’nun konuk olduğu ‘Arı Kovanı’ köşemizi ziyaret edebilirsiniz.

Ayrımcılık, insanlara değer verme bu kadar mı hoş anlatılır? Ergür Altan, ‘Kadınlar, Gezegenler Ve Cüceler’ yazısında ruhumuzun derinliklerine sesleniyor.

Genç kadınlar harikalar yaratıyor, mesela Almanya’da piyano birincisi olarak. Ayşe Barım’ın tutuklu kalmasına isyan eden kadınlar, hayatını kaybeden Pınar Kür ve Rüçhan Çamay, Selvet Bayraktar Tokat’ın hazırladığı ‘Sanatın Kadın Sesleri’ köşemizde.

‘Ankara çok resmi ve sıkıcı bir şehir’ diyenlerin görüşleri değişebilir, Ayşe Gülçin İlhan’ın ‘Geçmiş Zaman Olur Ki’ yazısını okuyunca. Çünkü Ankara, ince ince aşkla bezenerek anlatılıyor.

‘Bugün Ne Yiyelim’ köşemizde, Rahime Söylemez Çetin’in denediği patlıcan çığırtma yemeğini tadacağız.

Çocukların, yetişkinlerin birey olma yolculuğundan üstüne basa basa söz eder olduk. Bakalım Filiz Gülmez bu meseleyi nasıl değerlendiriyor ‘Birey Olmak’ yazısıyla.

‘Selvi Boylum Al Yazmalım’ köşemizde, Eylem Yurtsever’in yazdığı, ‘Kabuklu Karidesli Makarna’ öyküsü var. Öykünün adına aldanıp da yemekle ilgili bir şey sanmayalım sakın. Çok öğretici mesajlar veriyor bize.

Fantastik içerikli kitapları seven de çok, sevmeyen de. Gülseren Mungan, ‘Fantastik Yazına Güzel Bir Örnek’ yazısında, bu tür kitapların insanı nasıl geliştirdiğini ayrıntılarıyla anlatıyor.

‘Yüreğimizden Taşanlar’ köşemizi, Madımak katliamına ayırdık ve Hidayet Karakuş’tan ‘İsli Bir Yaranın Şiirleri’ sizlerle.

‘Umut Şarkıları’ köşemizle, Rüçhan Çamay’ın söylediği ‘Gönlüm Çok Zengin’ şarkısıyla veda etmek istedik sizlere. Cebimize para doldurup insanlara zarar vermek değildir zenginlik.

Gönül zenginliğinizin artması umuduyla, bu sayıda bizden bu kadar olsun.

30 Temmuz 2025

UNUTMAYANLAR UNUTTURMAYANLAR

YAZAN: Emine KAMÇI

eminekamci@hotmail.com

Etkinliğe davet edildiğim o gün, elim, kolum kırılmış, adeta bedenim uyuşmuş gibiydi.

Yurdumuzun çeşitli yerlerinde çıkan orman yangınları hiç kimsede moral bırakmamıştı. Ciğerlerimiz yanıyordu; ormandaki tüm canlılar, hayvanlar yanıyordu. Köyler, mahalleler yanıp kül oluyordu ve elimizden hiçbir şey gelmiyordu. Yanıp küle dönen evler, mahalleler ne zaman yeniden

inşa edilir, yaralar nasıl sarılırdı bilemem ama umarım kısa zamanda insanlar evlerine kavuşurlar da depremzedelerin yazgısını yaşamazlardı.

Birkaç yıl önce Akdeniz bölgesini tutsak alan bu orman yangınları, yine yüreklerimizi yakmış, aynı çaresizlikle kıvranıp durmuştuk. Bugün olduğu üzere o günlerde de yardımların yetersizliği nedeniyle ormanların günlerce sönmediğine tanık oluyorduk. Haberlerde, can kaybı olmadığını söylediklerinde,

Bir kez daha yüreğimiz yanıyor, çeşitli hayvanların, ağaçların canlı sayılmaması ne kadar da acı veriyordu. Orman yangınları çıktığı zamanlarda hep şunu düşünmüştümdür. 'Yangını fark edebilen kuşlar, alevlerle birlikte gökyüzüne savrulurken kaçıp kurtulmayı başarabiliyorlar mıydı ya da topraktaki sürüngeçenler toprağın derinliklerine yanmadan ulaşabiliyorlar mıydı? Veya herhangi bir memelinin çabucak kaçıp kurtulma şansı olabiliyor muydu?' diye.

Konu yangın olunca, acı kayıplarımız olunca bu etkinliğe gitmek benim için farz olmuştu. Tarih 2 temmuzdu; Madımak katliamının üzerinden tam 32 yıl geçmişti.

Söz konusu etkinlik, unutmayanların, unutturmayanların katılımlarıyla gerçekleşmişti. Günün konuşmacısı, yazar, şair, aynı zamanda radyo oyunları yazan Hidayet Karakuş'tan başkası değildi. Hidayet Karakuş, 32 yıl önce Sivas'taki Madımak oteli vahşetine maruz kalanlardandı. Yaşamını yitirmemesine karşın, Madımak yangınında yitirmiş olduğu canlar kadar acı yüklü ve bir o kadar da ölümcüldü. Nasıl olmasındı ki? Ben bir katılımcı olarak yerimden onun anlattıklarını dinlerken bile adeta acımdan ölürken, öfkeden bedenime sığmazken, Hidayet Hoca'nın duyumsadıklarını varın siz düşünün artık.

Hidayet Karakuş, yıllar önce yazmış olduğu 'Şeytan Minareleri' adlı romanında bu olayları tüm ayrıntılarıyla, nedenleriyle gözler önüne sermiş, bense bir okur olarak bu acılardan, ölümün korkutucu yüzünden nasibimi almıştım.

Kaldırım taşları sökülüyor, bu kocaman taşlar otele fırlatılarak camlar, kapılar kırılıyordu. Bunlara karşılık olaraksa, oteldekilere, bir sandalye, bir sehpa bacağını savunma aracı olarak kullanmak için hazırda bekliyorlardı.

Bir süre sonra dışardaki saldırganlara bu taşlama yeterli gelmemiş olacak ki oteldekilere zarar vermenin başka bir yolunu buldular. Otelde kalanların bazıları merdivenlere yöneldiğinde aşağıdan yükselen sıcaklığa tanık oldular. Otel yanıyordu. Derhal hedef değiştirerek çatıya tırmandılar. Oradan da yandaki binaya nakledildiler.

Yan binaya alınanlar tabii ki o sırada arkadaşlarının yanıp öldüklerinden habersiz öylece beklerken muhtemelen herkesin yangından kurtulduğunu düşünüyorlardı.

Şairler, ozanlar, gazeteciler, aydınlar, otel görevlileri olmak üzere 35 kişi yaşamını yitirmişti. Altmıştan fazla yaralı vardı. Yaralılar arasında yazar Aziz Nesin de bulunuyordu. Hidayet Karakuş

tüm bunları anlatırken, okumuş olduğum ‘Şeytan Minareleri’ adlı romanda tüm duyumsadıklarım canlanmış, geri gelmişti.

Madımak anma programı bitince, Hidayet Hocayla da vedalaşarak yoğun duygularla oradan ayrıldım.

Eve geldiğimde, bir ara sözcü televizyonunu izlerken bir şey dikkatimi çekti ve kulak kesildim. Televizyon Almanya’ya bağlanarak Madımak’ta yanarak hayatını yitiren Hasret Gültekin’in eşi Yeter Gültekin’i konuk ediyordu. Olayların yaşandığı yıl, hamile olduğu için etkinliğe katılamamış, eşinin yanında bulunamamıştı. Olaylar sonrasında defalarca duruşma için Türkiye’ye gelerek hazır bulunmuştu. Yeter Gültekin, yangının enkazının dışında, anne enkazlarının da olduğunu söylüyordu. O günkü yetkililer vaktinde yardım getirmiş olsalardı, bu denli can kaybının yaşanmayacağını belirtiyordu. Otelde ölen babalardan geriye kalan çocuklu eşler, acılarıyla baş etmenin yanında, çocuklarının sorunlarıyla da elden geldiğince ilgilenmek zorundaydılar. Anneler, kanser gibi hastalıklara da yakalanmışlardı. Bir yandan da iyileşmenin peşindeydiler.

Yeter Gültekin bunları anlatırken, Çocuğunun fazla travma yaşamadığını belirtiyordu. Ancak zaman zaman ‘sen Haslet Gültekin’in oğlu musun?’ gibi sorular karşısında, bocalamaları olduğunu vurguluyordu. Örneğin, babanın adı var, herkes tanıyor ama hiçbir yerde yok. Bu durumu, çocuk altı yaşına geldiğinde, pedagog eşliğinde açıkladıklarını belirtiyor konuk.

Aynı şekilde, Madımak’la ilgili görüntüleri de ilk kez Yeter Hanım oğluna yine yanında pedagog bulundurarak izlettiriyordu.

Söyleşi sırasında spiker Eren adında bir gençten mesaj alarak Yeter hanıma iletiyor. Eren: ‘ben, Haslet abinin türkülerini ve kendisini çok seviyorum; hep onun eserlerini çalışıyorum!’ diyor.

Son olarak spiker Yeter Gültekin’e: ‘Sizce umut var mı?’ diye sorduğunda, Yeter Hanım, ‘Eren’ler oldukça umut hep vardır!’ diyor.

Biz de umutla bu dileklere katılarak ‘Madımaklar yakılmasın, Kartalkaya’lar yanmasın; ormanlarımız yok edilip küle dönmesin!’ diyoruz.

KADININ GÜNCEİ TEMMUZ

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktarr@hotmail.com

Merhabalar değerli umudun kadınları dostları. Yaz aylarının ortasında bizler yine rehavete kapılmadan çalışmaya devam ediyoruz. Açıkçası ülkemizdeki hak ihlalleri nefes almamıza da izin

verecek gibi görünmüyor, ancak umudumuzu arttıran bir haber de var bu sayımızda. Cezaevi koşullarında bile kadınların yaşamına dokunma çabası gösteren hemcinsimizi görünce yeniden çoğaltıyoruz mücadele gücümüzü. Haydi öyleyse başlıklara göz atalım:

Erdoğan'ın memurlara sözde 'müjdesi': 'Kadınlar çalışma hayatından koparılıyor'
Tutuklu İBB yöneticisi Pınar Türker'den doğum gününde Aylin Nazlıaka'ya mektup
KADINLARDAN CANİCE KATLEDİLEN AYŞE TOKYAZ İÇİN İKİ EYLEM
Zeytinleri için nöbet tutan köylülerden açlık grevi kararı:

Danimarka kadınlara 'zorunlu' askerliği genişletti: Kışlalar, kadınlara hazırlanıyor
Erdoğan'ın memurlara sözde 'müjdesi': 'Kadınlar çalışma hayatından koparılıyor'

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 'memurlara müjde' olarak ifade ettiği yarı zamanlı çalışma uygulamasının yönetmeliği Resmî Gazetede yayımlandı. Yönetmelik, memurların çocukları ilk okula başlayana kadar yarı zamanlı olarak çalışabilmesi uygulamasını öngörüyor. Düzenleme ile memurlar, doğum ve babalık izninin bitimi ile talepte bulundukları takdirde haftada 3 gün ve günde 8 saatten fazla olmamak şartıyla yarı zamanlı çalışabilecek. Evlat edinenlere de aynı haklar tanındı.

Memurlar, bu süre zarfında maaşlarının ve ödemelerinin yarısını alabilecekler. Yüksek kademelerde veya yurt dışında görev yapanlar bu haktan yararlanamayacak. Kişinin yükselmesi durumundaysa yarı zamanlı çalışması durdurulacak.

Konuyla ilgili Cumhuriyet'e konuşan 29 Ekim Kadınları Derneği Başkanı Avukat Şenal Sarıhan, yönetmeliğe tepki gösterdi. "Yönetmelik bu haliyle kadınlara, 'çocuk sahibi olmak istiyorsanız görevde yükselme hakkından vazgeçin' diyor" diyen Sarıhan, "Bu, devletin, özünde kendisine ait olan çocuklara kreş ve yurt olanaklarını tüm yurttaşlara eşit bir biçimde sağlama görevlerini anne ve babaya, özünde ise sadece anneye aktarmasıdır" ifadelerini kullandı. Yönetmeliğin mevcut yapısı ile toplumsal cinsiyet rollerini değiştirmediğini ifade eden Sarıhan, "Yeni düzenleme, özünde kadın ve erkeğe ortak tanınmış ve bakım emeğinde bir eşitlik sağlanmış gibi görünse de pratikte kadını iş yaşamından ve eşit emeklilik haklarından yoksun edecek" diye konuştu. Yapılan düzenlemede dikkat çeken bir diğer nokta ise memurların yarı zamanlı çalışma talep etmesi durumunda mali/sosyal hakları ve derece/kademe yükselmelerinin de yarı zamanlı şekilde hesaplanması oldu. Bunun 'mezarda emeklilik' anlamına geldiğini belirten Sarıhan, "Yönetmelik mevcut ekonomik koşullarda kadın için de erkek içinde bu düzenlemeden yararlanma olasılığını ortadan kaldırıyor" ifadelerini kullandı.

Tutuklu İBB yöneticisi Pınar Türker'den doğum gününde Aylin Nazlıaka'ya mektup

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne yönelik yürütülen operasyon kapsamında tutuklanarak Düzce Ceza ve İnfaz Kurumu'na gönderilen Medya A.Ş Genel Müdürü F. Pınar Türker, doğum

gününde CHP Genel Başkan Yardımcısı Aylin Nazlıaka'ya anlamlı bir mektup gönderdi. Mektupta yazılanlar şöyle:

“13 Temmuz benim doğum günüm!

Şafak operasyonuyla gözaltına alınıp tutuklanmamızın üzerinden neredeyse dört ay geçti. Bu sürede pek çok özel günü sevdiklerimden, ailemden ve en önemlisi can parelerim iki kızımдан ayrı geçirdim. Doğum günümde de ayrı olacağız. Sağlık olsun, elbet gerçekler ortaya çıkacak ve hep söylediğim gibi alnım ak, başım dik özgürlüğüme kavuşacağım.

Bu dört ayda iki cezaevindeki farklı koşullarda 100'den fazla hükümlü/tutuklu kadınla tanıştım. Zaman zaman dertleştik; paylaşmak, anlatmak isteyenlerin hikayelerini dinledim, dinliyorum... Neredeyse tüm hikayelerin ortak paydası çocuk yaşta eğitimlerini bırakıp erkenden evlendirilmiş olmaları. Sonra geçim derdi, çocuk yaşta annelik, hayat mücadelesi, aile içi şiddet derken suça itilmiş, bulaşmışlar.

Nitekim Dünya Ekonomik Forumu 2025 Cinsiyet Uçurumu Raporu bu durumu doğrular niteliktedir. Raporun ana eksenlerinden bir tanesi eğitime erişim ile ilgilidir. Maalesef ülkemiz Avrupa ülkeleri arasında cinsiyet eşitliği konusunda en son sırada yer alıyor.

Aile yılı olarak ilan edilen bu yılda, kadınlarımızın aile kurmadan önce, kendi ayakları üzerinde durabilmeleri, bilinçli, sağlıklı nesiller yetiştirebilmeleri ve işgücüne katılarak ülkemizin refah seviyesinin yükselmesi için kız çocukların eğitime erişmelerinin önceliklendirildiği politikaların ivedilikle hayata geçirilmesini temenni ediyorum.

Bu nedenle, doğum günümde beni seven herkesten hediye yerine kız çocuklarının eğitimi destekleyen vakıf ve derneklere bağış yapmalarını rica ediyorum.

Özgür günlerde buluşmak üzere.

Doğum günüm kutlu olsun!”

Pınar TÜRKERİN mektubuna ilişkin yazılı açıklama yapan Nazlıaka, şu ifadeleri kullandı:

“Pınar’ın mektubu yüreğimize dokundu. Onun kaleminden çıkan her cümle, cezaevlerindeki kadınların yaşadığı yapısal adaletsizliklerin, eşitsizliğin ve ihmalin belgesi gibi... Bu mektup sadece bir kadının değil, binlerce kadının sessiz çığlığıdır.

Bugün doğum gününü cezaevinde geçiren bir anne, özgürlüğü kadar kız çocuklarının eğitimi için de çağrıda bulunuyorsa, bu çağrıya kulak vermek hepimizin insanlık borcudur.”

Nazlıaka ayrıca, CHP olarak kız çocuklarının eğitime erişimi için mücadele etmeye, kadına yönelik eşitsizliklerle her alanda hesaplaşmaya devam edeceklerini belirtti.

KADINLARDAN CANİCE KATLEDİLEN AYŞE TOKYAZ İÇİN İKİ EYLEM

İstanbul Eyüp sultanda geçtiğimiz günlerde üniversite öğrencisi Ayşe Tokyaz (22)’in valizin içerisinde cansız bedeni bulundu

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu, Kadıköy'de bir protesto eylemi düzenledi. Tokyaz cinayetine tepki gösteren ve kadın cinayetlerinin sona ermesini isteyen kadınlar Ayvalıtaş Parkı'nda bir araya gelerek Süreyya Operası'na yürüdü. Polis eşliğinde gerçekleştirilen yürüyüşte kadınlar; "Asla yalnız yürümeyeceksin", "Kadınlar ölürken polis neredeydi", "Hak, hukuk, adalet", "Ayşe'nin hesabı sorulacak", "Kadın cinayetlerini durduracağız", "Kadınlar yaşasın, 6284 uygulansın" sloganları attı. İlk basın açıklamasını, Genç Feministler adına Esra Dicle okudu. "Öldürülen kadınlar yalnızca birer sayı değil her biri bir hayatı temsil ediyor" ifadeleriyle sözlerine başlayan Dicle, konuşmasına şöyle devam etti:

"Ayşe de henüz 22 yaşında eğitim için Hatay'dan İstanbul'a gelmiş bir kadındı. Daha önce de Ece Gülün şüpheli ölümünde sorgulanan ama delil yetersizliğinden dolayı serbest bırakılan eski polis amiri Cemil Koç tarafından İstanbul'da tehdit edildi, alıkonuldu, şiddet gördü ve vahşice öldürüldü.

Biz biliyoruz ki bu yaşananlar kadın düşmanı politikaların bir sonucudur. Kadına yönelik şiddet ülkenin her yerine sinmiş durumda. Devlet kadınları korumamakla kalmayıp cezasızlık politikalarıyla şiddetin yayılmasında rol alıyor. 'Eğer şikayetler dikkate alınsaydı Ayşe şu an hayatta olabilirdi.' Daha sonra söz alan Cumartesi Annesi Hanife Yıldız, "Ayşe hemşirelik okuyordu, son senesiydi. Seneye belki bir hastanede çalışacaktı ve sağlığımız için uğraşacaktı... Bu bir vahşettir. Bu katilliktir. Bu zalimlik. Buna göz yumanlar da katille birlikte aynı suçu işlemiş olur" dedi. Ayşe Tokyaz'ın üniversiteden sınıf arkadaşları da eylemde yer aldı.

Kadın Cinayetlerine Karşı Feministler üyeleri de Beşiktaş meydanında Ayşe TOKYAZ için eylem yaptı. Kadınlar, Ayşe ve erkek şiddetine maruz kalmış bütün kadınlar için adalet istedi. Yürümek isteyen gruba polisler açılan pankart nedeniyle izin vermedi. Feministler, basın açıklamasını okuduktan sonra dağıldı. Basın açıklamasını feministler adına Rojda Aksoy okudu. Aksoy, "Biz Kadın Cinayetlerine Karşı Feministler olarak, Ayşe'nin yaşamına mal olan bu düzenin nasıl işlediğini biliyoruz. Failin içeriden tanıdığı bu düzen tarafından korunacağını bilerek hareket ettiğini de biliyoruz. Kardeşi Esra'nın bu cinayete engel olmak için verdiği mücadeleyi, ısrarını, isyanını tanıyoruz" ifadeleri kullanıldı. Kadınları öldürme gücünü erkeklerin patriyarkadan aldığına dikkat çeken Aksoy, "Önce kadınları boyunduruğu altına almaya, mülkü haline getirmeye çalışıyor, tehdit ediyor; emeğine, bedenine, hayatına çöküyor. Bu sırada erkek şiddetini hasırltı eden, 'kol kırılır yen içinde kalır' diyen aile; kendi yaşamlarımıza dair karar verme, eşit bir yaşam sürme hakkımıza göz diken, 'erkek döver de sever de' diyen toplum; katilin duygularıyla ve cinayet saikleriyle empati kuran, katile kol kanat geren kolluk ve yargı; faillerin tarafını tutan, bir kravat takılmaya görsün şimşek hızıyla iyi hal indirimi veren erkek adalet ve İstanbul Sözleşmesi'nden bir gecede çıkan devlet erkekleri koruyor" dedi. Polis tarafından dikkate alınmayan şikâyet ve keyfi

yorumlanan 6284 hükümlerinin kadınların katledilmesiyle sonuçlandığını belirten Aksoy, “Bu şikayetleri aldığımda işlem başlatmayanlar, şiddet failini cezalandırmak yerine kadınları azarlayanlar, kadına yönelik şiddeti yaşamın her bir alanında, evlerde, işyerlerinde, sokaklarda sıradanlaştıranlar, kadınlar erkekler tarafından öldürüldükten sonra katili gözaltına alıp ‘gereğini yaptık’ diyor. Ayşe’nin ölümüne giden yolun taşlarının sistematik erkek şiddetini görmezden gelen, patriyarkanın erkeklere sunduğu sonsuz egemenliği kabul eden düzende döşendiğini biliyoruz” şeklinde konuştu. Aksoy, “Ayşe’nin kardeşi Esra Tokyaz cinayetten önce defalarca Cemil Koç’tan şikayetçi oldu. Şikâyet üzerine işlem başlatması, koruyucu-önleyici tedbir uygulaması gereken polis; Esra’nın ihbarının üstünü örtmeye çalıştı. Bunlarla kalmayıp Esra’nın ifadesinin tamamını katille paylaştı. Ayşe’nin de öldürülmesine zemin oluşturan düzeni korudu” dedi.

Zeytinleri için nöbet tutan köylülerden açlık grevi kararı:

Türkiye'nin farklı bölgelerinden Ankara'ya gelen yurttaşlar, zeytinliklerin madencilik faaliyetine açılmasını öngören kanun teklifine karşı başlattıkları nöbetlerine iki haftadır Cemal Süreyya Parkı'nda devam ediyor. Köylüler, "seslerinin duyulmaması" üzerine açlık grevi kararı aldı.

TBMM Dikmen Kapısı önünde yapılan açıklamada konuşan Esra Işık şunları söyledi:

"14 gündür Cemal Süreyya Parkı'nda gece gündüz, sıcak soğuk demeden nöbetteyiz. Gidecek bir toprağımız, bir yurdumuz kalmayacak diye buradayız. Her şeyimizi feda ettik. Evde gebe ineğimizi, ailelerimizi, topraklarımızı bıraktık ama bizi ne gördünüz ne duydunuz. Şimdi Türkiye'nin dört bir yanından köylüler ve yurttaşlar olarak buradayız. Canımız yanıyor. Yıllardır sesleniyoruz, 'Hayatlarımızı madenlere peşkeş çekmeyin, talan etmeyin' ama duymuyorsunuz. Bugün Mecliste görüşeceğimiz maden yasası, bizim ölüm fermanımızdır. İzin vermeyeceğiz. Hayatlarımızı göz göre göre elimizden almanıza izin vermeyeceğiz. Herkes bilsin, bu yasa geçerse biz yok oluruz, üretim yok olur, toprak yok olur, yaşam yok olur. 80-90 yaşındaki ninelerimiz, dedelerimiz saatlerce yol yürüyerek geldiler. Defalarca Ankara yollarını aştık, Meclisin önünde sözümüzü söyledik ama yine duymadınız. Biz görünmez değiliz. Biz de insanız. Buradan tekrarlıyoruz. Son sözümüzü söyledik. Bu yasa geri çekilene kadar açlık grevindeyiz. Bizi göz göre göre öldürecekse kendiniz bilirsiniz. 'Biz bu topraklar için ölürüz de dönmeyiz' demiştik. 'Ölmek var, dönmek yok' demiştik. Dönmüyoruz. Dönmüyoruz, dönmüyoruz.” Köylü Ayişe Günay ise "Atatürk'ün Meclisinde, halkın Meclisinde siz bizim adımıza karar veremezsiniz" diyerek, şöyle konuştu:

"Biz bir yola girdik. Bu yasayı Meclisten asla geçirmeyeceğiz. Atatürk'ün Meclisi'nden, milletin efendisi olan köylünün Meclisinden bu yasayı asla ve asla geçirtilmiyoruz, izin vermiyoruz. Bir adım geriye adım atmıyoruz. Bu saatten sonra, bu andan itibaren bu böyle biline. Yasayı geri

çekin. Yasayı geri çekmezseniz bu saatten sonra biz yemiyoruz, içmiyoruz. Siz bizim adımıza toprağımıza el koyamazsınız. Öyle bir hakkınız yok. Yaşam hakkımızı elimizden alamazsınız."

Nejla Işık ise, " Ankara'nın sokaklarında 'Topraklarımız için, zeytinlik için, evlatlarımızın geleceği için, açlık grevine gireriz, ölürüz de bu yoldan dönmeyiz' dedik bir ay önce. Bir aydır haykırıyoruz. Ama o kulaklar bizi ne duydu ne de gördü. Bu saatten sonra, bunlar elimizden gittikten sonra biz zaten acımızdan öleceğiz. Üretecek toprağımız da gidecek. Zeytinimiz de gidecek elimizden. Siz bize diyorsunuz ki, 'Siz yaşamayın. Siz yerin dibine girin. Siz ölün çiftçiler.' Biz de diyoruz ki, 'Açlık grevine giriyoruz'".

Ne yazık ki bütün mücadeleye rağmen muhterisler duymadı köylünün çılgınlığını. Zeytin alanlarını maden talanına açacak olan yasayı muhalefetin geçirmemek için gösterdiği bütün çabaya rağmen mecliste kanunlaştırdılar.

Danimarka kadınlara 'zorunlu' askerliği genişletti: Kışlalar, kadınlara hazırlanıyor

Danimarka Parlamentosu'nun Haziran 2023'te kabul ettiği yasa uyarınca, ülkede 1 Temmuz 2025'ten sonra 18 yaşına giren tüm kadınlar, zorunlu askerlik değerlendirme sürecine katılmak zorunda olacak.

Bu uygulama, hâlihazırda erkekler için geçerli olan düzenlemeyle eşitlenmiş oldu.

Böylece, Danimarka, Avrupa'da kadınları da resmi olarak zorunlu askerî hizmete dahil eden sayılı ülkelerden biri hâline geliyor.

Şu ana kadar kadınlar sadece gönüllü olarak orduya katılabiliyordu. 2023 verilerine göre, Danimarka ordusuna katılan askerlerin yaklaşık %24'ünü kadınlar oluşturdu. Yeni yasa bu oranın daha da artmasını hedefliyor.

Kraliyet Muhafız Birliği'nde görev yapan kadın asker Katrine, Reuters'a verdiği demeçte şunları söyledi:

"Dünyada yaşananlar göz önüne alındığında daha fazla askere ihtiyaç var. Kadınların da erkeklerle eşit şekilde bu göreve katılması gerektiğini düşünüyorum."

KADINLARA UYGUN KOŞULLAR İÇİN HAZIRLIK YAPILIYOR

Danimarka Silahlı Kuvvetleri, kadınların zorunlu askerlik hizmetine dâhil edilmesine yönelik hazırlıklara başladı.

Kışlalarda düzenlemeler yapılırken, kadın askerler için daha uygun teçhizat ve kıyafetlerin geliştirilmesi de planlanıyor.

Katrine, mevcut ekipmanların çoğunun erkek bedenine göre tasarlandığını belirterek, "Sırt çantaları ve üniformalar genellikle büyük, bu konuda iyileştirme gerekiyor" dedi.

GELECEK SAYIMIZDA YENİDEN BULUŞA BİLMEK DİLEĞİYLE UMUTLA KALIN.

19.07.2025

UTANÇ DUVARI'NDAN ÇİN SEDDİNE

YAZAN: Emine ORTAKAYA

e_mine_ortakaya@hotmail.com

Aslında hem ülkemizde hem de dünyanın öteki ülkelerinde kadın cinayetlerinin işlenme sebepleri benzerdir. Ya kıskançlık nedeniyle ya töre cinayeti, Vb. fakat son günlerde gündeme oturan bir cinayet var ki, bence birkaç yönden incelenmeye değer.

Olayı hatırlayalım:

İstanbul Eyüp sultanda üniversite öğrencisi Ayşe Tokyaz'ın (22) valizin içerisinde cesedi bulunmuştu. Küçükçekmece'deki evinde Tokyaz'ı öldürüp valize koyarak Eyüp sultan'da yol kenarına bıraktığı belirlenen sevgilisi eski polis Cemil Koç (38) ile birlikte 7 şüpheli gözaltına alındıktan sonra tutuklandı. Uzun şikâyetler ve araştırmalar sonunda katil zanlısı Cemil Koç'un 4 suç kaydı olduğu, 2024 yılında polis teşkilatından ihraç edildiği ortaya çıktı.

Ayşe Tokyaz'ın ağabeyi Abdülkadir Tokyaz, "Televizyonlarda izlediğimiz vahşetin, gelip 1200 km ilerideki bizi bulacağı aklıma gelmezdi... Kardeşim, Münevver Karabulut ile aynı kaderi paylaştı!" dedi. Sabah gazetesinden Tuba Kalçık'a konuşan, Kardeşi Ayşe'den, "Güler yüzlü, hayat doluydu" diye bahseden Ağabey Tokyaz, Cemil Koç'un varlığından haberi olmadığını söyledi. "Benim haberim olsaydı, müdahale ederdim. Kimdir, nasıl bir insandır diye araştırma yapardım. Yüz yüze oturur konuşurdum. Ama varlığından bilgim yoktu."

Ağabey Tokyaz, kardeşinin ailesinin adresleri üzerinden tehdit edildiğini söyledi. Ölüm haberini alınca yıkıldıklarını söyleyen abi Tokyaz, "Nasıl öldü benim kardeşim? Acı çekti mi? Bu kız ölürken anne mi diye bağırdı, abi diye mi bağırdı? Canı yandı mı acaba? İnşallah kardeşim acı çekmeden ölmüştür" diye konuştu.

Ağabey Tokyaz, katil zanlısı Koç'a, "Niye öldürdün? El bebek gül bebek büyüttüğümüz kardeşime neden kıydın? Ve en çok merak ettiğim şey kardeşim acı çekti mi?" diye sormak istediğini ifade etti.

Katil zanlısı Cemil Koç'un kardeşinin yabancı madde kullandığı iddiasını reddeden Abi Tokyaz, "Benim iki kız kardeşimin de asla zararlı bir alışkanlığı yok, imkânı yok böyle bir şeyin. Kola bile zararlı diye içmezlerdi. Kız kardeşim sağlıkçı zaten, doktorlarla ameliyatlarda staj görüyordu" dedi.

"Hukuk mücadelemizi sonuna kadar sürdüreceğiz. Kamuoyunun da desteğiyle İnşallah en ağır cezayı alır," dedi.

İzmir'de, kadınların şiddete dikkat çekmek için ördüğü ve üzerinde 2008 yılından 2015'e kadar ki süreçte öldürülen bin 169 kadının adının yazıldığı 'anıt duvar', Türkiye'de kadına yönelik şiddetin acı tablosunu gözler önüne serdi.

Bir başka utanç duvarı da Grafik Tasarım Sanatçısı Vahit Tuna'ya ait. Sanatçı Vahit Tuna, kadın cinayetlerine dikkat çekmek ve farkındalık yaratmak için 2018 yılında öldürülen 440 kadını temsilen 440 çift kadın ayakkabısını, Kabataş'ta bir kahve zincirinin sanat platformu olarak kullandığı binanın duvarına astı.

Yan köşe isimli sanat mekânında 2 duvardan oluşan bölümde, "İsimsiz" adlı sergisiyle kadına şiddete dikkat çekmek için 440 topuklu kadın ayakkabısını sergilediğini söyleyen Tuna, bu çalışmanın 6 ay kalacağını aktardı.

Tuna, 2018'de 440 kadının erkekler tarafından öldürülmesinin büyük bir acı olduğunu dile getirerek, "Son yıllarda artan kadına şiddet olayına dikkat çekmek için farklı işler üretiyordum. Dolayısıyla mekânın çok işlek bir caddede olması her türlü insanın gözü önünde yer alması nedeniyle, kadın cinayetleri konusunu duvara taşımak istedim." ifadelerini kullandı.

Kadın cinayetleriyle ilgilenen derneklerce ulaşılabilen bir rakamın 440 olduğunu sözlerine ekleyen Tuna, konuşmasının devamında:

"Bu nedenle kadınların topuklu ayakkabılarını orada gösterip, insanların konuyla ilgili düşüncelerini hedefledim. Kadın cinayetlerinin artmasındaki en büyük etken, ceza sistemindeki yetersizliktir. Bu konuda hiçbir şekilde cezai indirimin olmaması, bilakis, caydırıcılık konusunun en temel etken olması gerektiğini düşünüyorum. Küçük yaştan itibaren kadın cinsiyet eşitsizliğini ortadan kaldıracak davranışların aile içerisinde de yer alması çok önemli. Topuklu kadın ayakkabılarını tercih etmemdeki en büyük sebep, erkeklerin kadınlardaki topuklu ayakkabı veya onların kazandırdığı statüden ve birçok şeyden rahatsız olduklarını bildiğim için erkekleri rahatsız etmek istedim. Yani buradan baktığımız zaman ayakkabıyı, kadının özgürlük alanı olarak işaretliyorum."

"İsimsiz" adlı sergi, Kabataş Meclis-i Mebusan Caddesi'nde 20 Mart 2020'ye kadar sürdü.

Yani, bizim ülkemizde her yıl yaklaşık beş yüz kadının öldürüldüğünü varsayabiliriz. Eh bu gidişle de bu utanç duvarları toplanıp bir Çin Seddi boyutlarına ulaşacak demektir. Bu iş Allah'ın değil, toplumun sosyopolitik tercihlerinin bir tezahürü ama biz yine de günlük deyimimizle diyelim ki; Allah bu erkeklere biraz Abdülkadir Tokyaz akıllı fikri versin.

Ağabey Abdülkadir Diyor ki kız kardeşi için 'O bizim kıymetlimizdi. Nasıl kıydın sen o "cana", bizim canımıza!...' Demiyor ki 'Vay, seni orospu, senin eline bir de namahrem eli değdi, ha? Oh olsun sana, cehennemi boyladın,' Kardeşinin genç olduğunun, gençlik döneminin de bir değişim-dönüşüm, aşk çağı olduğunun farkında. Kardeşine kızmak şöyle dursun, hem onun

ölmeden önce işkence edilerek canının çok yanması olasılığından azap duyuyor hem de ‘Keşke bu ilişkiden haberim olaydı. Kardeşime yardımcı ve destek olaydım,’ diye de bir hayıflanması var. Bunu kendisinden örnek vermesinden de anlıyoruz; nasıl kendisini istemeyen sevgilisinden insanca, medenî bir şekilde ayrıldığını anlatıyor.

Eh, Dedim ya; Allah erkeklere Abdilkadir Tokyaz aklı ve fikri versin. Utanç Duvarlarımız Çin Seddine dönüşmeden.

KAYNAKÇA

<https://t24.com.tr/haber/ayse-tokyaz-in-abisi-kardesim-munevver-karabulut-ile-ayni-kaderi->

Ayşe Büşra Erkeç | 12.09.2019 - Güncelleme: 12.09.2019 Anadolu Ajans

TARİHİN KADIN YÜZLERİ

TÜRK HAFİF MÜZİĞİNİN DİVASI RÜÇHAN ÇAMAY: 1931 2025

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktar@hotmail.com

Fatma Rüçhan ÇAMAY30 Mayıs 1931'de İstanbul'da doğdu. Annesi Mebrure Hanım (Hasekin), babası Asım Bey'dir. Annesi ve babası o henüz bir yaşındayken ayrıldı. Mebrure hanım hamile kalınca Zoraki bir evlilik yapmıştı zaten Asım Bey babasının da baskılarıyla. Ona kalsa bebek hemen aldırılmalıydı. Çocukluğunda bir süre İstanbul'da yaşadktan sonra, Ankara Radyosu'nda Türkiye'nin ilk kadın spikerlerinden biri olarak çalışmaya başlayan annesi Mebrure hanımla Ankara'ya taşındılar. Dolayısıyla çocukluğunun bir bölümü Ankara'da geçti. İlkokul ikinci sınıftan itibaren Maarif Koleji'nde yatılı olarak eğitim gördü. Müzik yeteneğini, müzik öğretmeni Celal İnce fark etti. BU durumu şu cümlelerle anlatır: “Türk Maarif Koleji'nde okurken iyi bir talebe değildim. Müzik hocamız da Celal İnce'ydi. Anneme ‘Bu kızın sesi fevkalade bir kabiliyettir. Mutlaka konservatuvara gitmesi lazım’ dedi. Çünkü o sıralarda beni çocuk müsamerelerine çıkartır, piyeslerde oynatırdı. Daha sonra da konservatuvara gönderdiler. Önce piyano talebesi olarak başladım. Şan derslerine de girip çıkıyordum çünkü şarkı söylemek istiyorum. Okulun meşhur caz sesi Erdoğan Çaplı'ydı. Caz şarkıları söylememi tavsiye etti. Radyolardan Amerikan caz müzisyenlerini dinlerdim. O şekilde de caz sanatçılığı ortaya çıktı.”

12 yaşında konservatuvar öğrencisi iken Ankara Radyosu Çocuk Kulübü'nde Nedim Otyam'ın yönetimindeki koroda yer aldı. Caz müziğe ilgisi öğrencilik yıllarında başladı ve Ankara Radyosu'nda caz söyledi. Sahneye ilk kez 1947 yılında İstanbul'da çıktı. Konservatuvar eğitimini yarıda bırakarak İstanbul'a yerleşti. Taksim Belediye Gazinosu'nda bir Hollandalı kimliğinde şarkı söylemeye başladı; Rüşan" adını kullandı; Türk olduğu anlaşılınca Taksim Belediye Gazinosu'nun

gece kulübü bölümünde (pavyon) orkestra şarkıcısı olarak devam etti. Eşi film yapımcısı ve yönetmeni Turgut DEMİRAĞ ile orada tanıştı. 1948 yılından itibaren dört sene kendisiyle bütün aile baskılarını aşarak birlikte yaşamayı başardı. O yıllar düşünülünce gerçekten büyük bir cesaret. Sırılsıklam âşık olmuştu Turgut’a. Sevgilisi sahneye çıkmasını yasakladı. Ne kadar da tanıdık değil mi? O arada birkaç sene sahne yaşamına ara verdi. Evlilik teklifi beklerken Amerika’dan bir iş teklifi aldı. Turgut bunu kabul etmez diye düşündü ama çok yanıldı. Sevgilisi bilhassa gitmesini istedi. Planları farklıydı çünkü. Hayatında başka bir kadın vardı. Zaten oldukça varlıklı olan Turgut DEMİRAĞ fazlasıyla çapkındı. Rüçhan defalarca aldatıldı. Amerika da harika bir caz kariyeri yolunda ilerlerken Turgut DEMİRAĞ tarafından apar topar evleneceklerini söyleyerek geri çağırıldı. Çünkü yokluğunda nişanlanan Turgut’u nişanlısı ortada bırakmıştı. Aşk seçti ve hemen Türkiye’ye döndü. Kariyeri ortada kala kaldı. 1953 yılında evlendiler. 1954’te Muhteşem, 1956’da film yıldızı ve şarkıcı olan kızı [Melike](#) dünyaya geldi. Çocuklarını büyütürken 9 yıl sanat hayatına ara verdi. Yılları çok kalabalık bir çevrede geçti. Çocukluğunda babasından asla göremediği ilgiyi ne yazık ki eşinden de hiç görmedi. Oysa en büyük ihtiyacı buydu. Değerli olma ve sevilme. Oğlunun doğumu bir hayli zor geçti. 3 günlük doğum sürecinde eşi hastaneye sadece bir kez uğradı. 1961 yılında evliliklerini sonlandırdılar, ancak 1965 yılında yeniden evlendiler. Tabi ki ne çapkınlıklar bitti ne de huzur geldi. Yeniden ayrıldılar.

O yılları 91 yaşındayken hürriyet gazetesine verdiği röportajda şöyle anlatıyor: “Turgut Demirağ ile daha önce karşılaşmıştık. Beni dinlemişti fakat ilgilenmemişti bile. Rüyamda bir ses ‘O adam senin kocan olacak’ dedi. Amerika’da çok da meşhur olacakken döndüm ve evlendim. Sahnelere de ara verdim. 1956’da kızım Melike Demirağ dünyaya geldi. Evlendikten sonra mutlu bir hayatım olmadığı ve kocamla iyi geçinemediğim için boşandım.” ÇAMAY, “Amerika’dan döndüğünüz için pişman mısınız?” sorusuna şu yanıtı veriyor: “Pişmanlık tabii var. Keşke daha iyi bir kariyerim olsaydı. Çünkü kocam bana çok çok üzüntülü yıllar yaşattı. Aşk ve kariyer bir arada gitmedi. Âşık oldum ve eski eşim kariyerimi engelledi.” Dönelim sanat hayatına.

1948 yılında Kani Kıpçak’ın yönettiği, baş rolünde Cahide Sonkun’un oynadığı Yuvamı Yıkamazsın adlı filmde rol aldı.

1950’de İstanbul Radyosu’nda Şerif Yüzbaşıoğlu orkestrası eşliğinde Rüçhan ÇAMAY ve Arkadaşları adıyla caz programları yapmaya başladı. Mehmet Muhtar’ın yönettiği İstanbul Geceleri adlı komedi filminde rol aldı, şarkı söyledi. 1952 yılında ABD’li sanat ajanı William Morris’ten aldığı davet üzerine ABD’ye gitti. 2,5 ay kaldığı New York’ta Mezonette adlı kulüpte çalıştı; çok sayıda radyo programına katıldı. CBS televizyon kanalının bir programına davet edildi ve konuk olduğu Art Link Letter Show adlı programda Türk Halk Müziği seslendirdi. Çamay, bu programa

katılarak Türk sanat dünyasından "televizyonda şarkı söyleyen ilk şarkıcı" oldu. 1969 yılında ise Alman televizyonunda Studio Europa adlı programda Helmut Zacharias orkestrası eşliğinde Samanyolu şarkısını ve modernize edilmiş bir Azeri türküsünü seslendirdi. Çamay, 1962 ve 1964 yıllarında iki filmde daha rol aldı.1960'lı yıllarda Türkiye'de Türkçe şarkı talebi artınca "Gölgen Yeter Bana" adlı parçasını 45'lik plak yaparak ilk Türkçe sözlü plağını çıkardı. 1966'da Moskova Film Festivali'nde konserler verdi. Milliyet Liseler arası Müzik Yarışması'nda, Ayla Dikmen, Erkin Koray, Bedri Koraman ve Dario Moreno ile birlikte jüri üyesi olarak yer aldı.

Rüçhan Çamay, 1967'de bir kez daha ABD'ne giderek burada çalışmalar yaptı.

Sanatçı, 1972 ve 1974 yıllarında iki plak kaydetti. 1974 yılında kızı Melike Demirağ'ın başrollerinden birini oynadığı Arkadaş filmi ve aynı isimli şarkısıyla yaptığı çıkışın ardından Rüçhan Çamay, 1975 yılında bir yüzünde, Cabaret müzikalindeki Money Money şarkısından esinlenerek oluşturulan "Para Parra Parrra" adlı şarkının, diğer yüzünde Şanar Yurdatapan-Atilla Özdemiroğlu'nun Çocukluğum adlı şarkısının yer aldığı plağı kaydetti. Bu plak çok kısa sürede en çok satanlar listesine girdi. 1980 yılında şarkıcı Leyla Sayar ile beraber Sümer Bayer tarafından fidyeye için kaçırıldı. Sümer Bayer, Vatan Şaşmaz'ı öldüren Filiz Aker'in ağabeyidir. 9 Ağustos 1981 tarihinde Fenerbahçe'de bir gazinoda jübile yaparak sanat çalışmalarını bıraktı. 2003 yılında, intihar sonucu oğlu Muhteşem Demirağ'ı kaybetti.

Sanatçı, 2007 yılında İKSV Caz Festivali'nin Yaşam Boyu Onur Ödülü'ne değer görüldü. Hayatı, 2021 yılında gazeteci Dilek Yaraş tarafından Kayıp Diva - Rüçhan Çamay'ın Hayatı adıyla kitaplaştırıldı. Son yıllarında spiritüel dünyaya yöneldi. Acılarını böyle mi yok saya biliyordu bilinmez ama hakkında yazılan kitaptan da anlıyoruz ki çok fazla yüzleşmeyi sevmiyor duygularıyla.

Yine hürriyete verdiği röportajda son günlerini şöyle anlatıyor. “Sabah kahvaltımı ederim, gazete ve kitaplarımı okurum. Instagram için özel olarak çektiğim videolarımı yaparım. Televizyon izlerim, akşam olur yemeğimi yer yatarım. Yaşlı olduğum için dışarı çıkamıyorum. Baş dönmelerim oluyor. Artık hiç şarkı söylemiyorum. O iş tamamen kapandı. Şimdi ruhsal gelişimimi yaşıyorum. İnsanların ruhunun gelişmesine hizmet etmeye çalışıyorum. Ben sadece tekâmül etmenin yollarını arıyorum, bulduğum zaman da insanlara iletiyorum.” İlerleyen yaşına rağmen sosyal medya hesabını aktif kullanan sanatçı, burada kitap önerileri de veriyor: “Orada insanların yorum yapması çok hoşuma gidiyor. İyi ki varlar. Artık insanlığa hizmet etmeye adanmışım kendimi.” Çamay, Türkçe caz dinlemediğini belirtiyor: “Artık müzikle fazla ilgim yok. Yeni çıkan isimleri de dinlemiyorum. Tamamen ruhsal gelişim için yaşıyorum. Sadece Münir Nurettin Selçuk ve Tarkan'ı dinlerim.

Geri dönüp baktığımda çok güzel bir ömür geçirdim. Başlangıçta çok sıkıntılarım olmasına rağmen... Eşimden ayrıldıktan sonra ruhumu yükseltmesi için bulduğum bilgilerle yaşadım. İnsanlara hizmet ettim ve ruhumu da parlatmaya çalıştım. Benim caz söylemem ile Türkçe şarkı okumam arasında çok fark vardı. Gözümü açtığım andan beri cazla büyüdüm.”

ÇAMAY İstanbul'da doğal nedenlerden 9 Temmuz 2025'te 94 yaşında hayatını kaybetti. 11 Temmuz 2025'te Zincirlikuyu Camii'nde kılınan cenaze namazının ardından Zincirlikuyu Mezarlığı'na defnedildi.

•Rüçhan ÇAMAY'IN filmleri: 1964 – Aşk ve Kin (Nikâh Şahidi)

•1962 – Zorla Evlendik

•1950 – İstanbul Geceleri

•1947 Yuvamı Yıkamazsın.

RÜÇHAN ÇAMAYIN plakları: 1968 – Rüzgarlı Bir Akşam Üstü & Gölgen Yeter Bana

•1968 – İncinen Hatıralar & O Adam

•1968 – Babam Gibi & Yaşanmaz Aynı Evde (Tanju Okan ile düet)

•1974 – Tanrım İnsaf Et & Lililoy

•1975 – Para Parra Parrra & Çocukluğum

•1976 – Ne Haber & Yavaş Yavaş

•1977 – Televizyon & Daha Dur

•1977 – Gönlüm Çok Zengin & Sorma Gitsin

•1978 – Yeter & Sevgiden On Almalıyız

Birçok kadınla benzeyen yaşam hikayesiyle bir Rüçhan ÇAMAY geçti bu dünyadan. Cesur, mücadeleci ve bedeller ödemek durumunda kalan bir kadın. Üzüntüler, ihanetler, engellenmeye çalışılan bir kariyerle yine kalıplara sokulmaya çalışılan bir hayat. Işıklar içinde uyu pop müziğinin divası. Huzur içinde kal. İyi ki geldin iyi ki iz bıraktın dünyamızda.

Kaynaklar: Cumhuriyet gazetesi, hürriyet gazetesi ve dilek yaraşın bir kayıp diva Rüçhan ÇAMAYIN Hayatı adlı kitabı.

22.07.2025

MADIMAK KATLİAMINDAN SONRA

YAZAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

Günlerden 2 temmuzdu. Sivas'a ölen bir yakınımızın taziye ziyaretine gitmiştik. Özellikle bugünü seçtik ki Madimak katliamıyla ilgili eyleme katılalım diye. Aradan 32 yıl geçti. Zaman zaman Ankara'da yapılan eylemlere katıldığım oldu. İlk kez Sivas'ta eyleme katılmak mümkün olabildi.

Madımak önünde olmak, bambaşka bir duyguydu. Birikmiş öfke, yoğun üzüntü ve burukluk vardı. Katliamda yakılanların yakınlarının duygularını anlamak mümkün olamaz. Biz bu kadar ağır yaşıyorsak bu durumu, onların yerine kendimi koyamıyorum bile.

Daha önce Madımak otelini gezdiğimde, yakılan insanların adlarının yanında ‘Öldü’ yazdığını söylemişlerdi. Çok kızmıştım. Onlar anlaşılan nedenlerle ölmemişlerdi, öldürülmüşlerdi.

Bu katliamla ilgili pek çok kitap okudum. Her okuduğumda, şaşkınlığım, üzüntüm ve öfkem, sanki ilk kez bunları duyuyormuşum gibi bir his oluşturuyor bende. Günlerce kendime gelemiyorum.

Bundan 32 yıl önce, askerlerin seyrettiği, devlet tarafından planlı bir biçimde organize edilen, nefret söylemleriyle eğitilmiş dincilerin aktif olarak yer aldığı, dönemin Başbakan Yardımcısı Erdal İnönü’nün görevde olduğu kara günlerdi onlar. Sivaslı bir kişiye nereli olduğu sorusunun soruluşu bile değişmişti bu olaylardan sonra. “Yananlardan mı yoksa yakanlardan mısınız?” diye. Bu soru bile her şeyin ne kadar planlı olduğunu anlatıyor.

2 Temmuz günü konuşmalar yapıldı, türküler söylendi ama eylem öyle namazından önce bitirildi. Validen emir gelmiş. Ne olur ne olmazmış, insanlar saldırabilirmiş, olaylar çıkmasınmış. Bir avuç gencin diplomalarına sahip çıkmak için yaptıkları hak arama eylemlerinde, polisler, TOMA iş başındayken, bu eylemde bu kadar korku neyin nesi? Bu insanlarda doğa üstü güç yok. Devletten aldıkları güç ve rahatlık var.

Eylemden sonra 29 Ekim Kadınları Derneğinden kadınlarla bir aradaydık. Konu Madımak katliamıydı. Dernek başkanı Avukat Şenal Saruhan 32 yıldır bu davaları takip ediyor ve her yıl Sivas’a geliyordu. Eylem erken bitirilince, Şenal Hanım konuşmasını yapamadı. Yaşadıklarını bizlerle paylaştı. 32 yıl biriktirdiği acılı, yoğun duygularımızın ve mücadele gücümüzün arttığı olayları anlatırken, çıt çıkmadı, anlattıklarıyla ufkumuzu açtı. Hukuksal bilgilerden sıkılabileceğimizi düşünmüştü ama öyle yalın anlatıyordu ki zaman yetmedi onu dinlemeye.

Şimdiye kadar ben de ‘Sivas katliamı, Sivas olayları’ terimlerini kullanıyordum pek çoğumuz gibi. “Olaylar Madımak Otelinde, alevi vatandaşları düşmanlaştıran, Cumhuriyet rejimini yıkarak şeriat düzenini getirmek isteyenler tarafından, Madımak Otelinde kalanlara yapıldı. Neden Sivas’ı damgalıyoruz. Ayrıca bu bir olay değil resmen katliam” dedi. Bu görüşe katıldım.

“Madımak’da yanarak öldürülenleri unutmuyoruz, unutturmuyoruz. Peki katliamdan sağ kalanlara ne oldu? Hiç bunu düşündük mü?” diyerek bazı örnekleri paylaştı bizimle. Şair Zerrin Taşpınar, katliamdan öyle etkilenmişti ki uzun yıllar hiç konuşamamıştı. Kendine gelmesi ve yeniden şiir yazmaya başlaması uzun yıllarını almıştı. Yoğun bir tedaviyle süreci atlatabilmişti. Bunları ara sıra duysak da ihmal ediliyor.

Nesimi Çimen’in eşi Makbule Hanım, sağ kurtulanlar arasında. Gerçekten de biz daha çok Mazlum Çimen’i izliyoruz ve onun ağzından dinliyoruz, o çok içten anlatımıyla yaşananları. Ama neden sağ kalanlar gündeme gelmiyor. Burada da iş bize düşüyor. Örgütler, yazarlar, dergiler bu insanları bulup gündeme taşımali. Umarım dergimize konuk ederiz bu insanları ve yaşadıklarını doğrudan onların ağzından dinleriz.

Katliamı yapanların ceza almadıklarını biliyoruz ama perde arkasındaki olaylar, dizilerde izlediğimiz mafyanın yaptıkları cinsten şeyler. Kimini Cumhur başkanı affediyor, kimi bir türlü yakalanmıyor, sonra da zaman aşımı deniyor. Hiçbir suç işlememiş insanları haksız yere yakalayanlar ve işkence edenler, adresleri mahkemeye sunulduğu halde bir türlü yakalanamıyor. İşte Şenal Hanımın yaşadığı somut bir örnek. Katliam yapanlardan Cafer Erçakmak’ın Fransa’da

olduğunu öğreniyorlar. Sürekli değişen adreslerini mahkemeye sunuyorlar. Bir türlü resmi işler başlatılmıyor. Aradan yıllar geçiyor. Aynı kişinin Sivas'ta öldüğü öğreniliyor. Fransa'dan nasıl Türkiye'ye girdi, açıklama yok. Zaten ölen kişinin o olmadığını iddia ediyorlar. Mezarın açılmasını istiyorlar ve nasıl olmuşsa kabul ediliyor. Doğal olarak DNA testinin yapılması lazım. Görevliler, eşinden örnek alınmasını istiyorlar. Eşi akrabası bile değil. Biyoloji dersinde herkese öğretilmiştir, DNA testinin kimlerden örnek alınarak yapılması gerektiği. Şenal Hanım itiraz ediyor ve çocuğundan örnek alınıyor. Sonuç, Fransa'daki Cafer Erçakmak'ın ta kendisi. Bir biçimde getirilmiş, ceza çekmeden normal ölümü gerçekleşmiş.

Ceza alan iki-üç kişi var. Biri, mahkemede Şenal Hanıma "Fahişe" diyor ve suç duyurusunda bulunuyorlar hakaret edildiği için. Aldığı ceza sadece bu hakarettten. O kadar cesaret almışlar ki avukat olmak, kadın olmak, insan olmak hiç önemli değil. Resmi kurumda bunu yapan, başka ortamlarda neler yapmaz?

Şenal Hanımın anlatacağı çok şey vardı ama zaman sınırlıydı. Bildiğimiz, yeni duyduğumuz bilgiler, film şeridi gibi geçip gitti gözlerimizin önünden. Yüreğimizde bir kez daha yaşadık o yangını.

Katliamdan sağ kurtulanların, "Biz hükumete çok güvendik. Yardım göndereceklerini söyleyip bizi oyaladılar. Biz de inandık onlara. Oysa çevremizdekileri organize etseydik, bazı arkadaşlarımızı kurtarabilirdik." Dediklerini duyunca, bir kez daha deneyimliyoruz ki önce kendine ve gerçekten yakın olduklarına güveneceksin. İktidardakilerin bir savunması olur mutlaka. Ben demokrat olduğumu söyleyip de hiçbir şey yapamazsam, vicdan azabından ölürdüm.

Bunları yazmak hemen bir şeyi değiştirmeyecek belki ama tarihe not düşmek, başkalarının bunları öğrenmesini sağlamak çok önemli. Madımak katliamı, tarihimize kara leke olarak yerleşti ve bıraktığı derin izler hiç silinmeyecek. Ülke olarak pek çok kara lekemiz var. Suruç katliamı, gar katliamı bunlardan sadece ikisi. Hiç vazgeçmeden mücadele etmeye devam etmek gerekiyor. Sessiz kalırsak, daha kötü zulümler bizi kuşatacak.

Geç de olsa Madımak katliamının hesabının sorulması umuduyla.

21 Temmuz 2025

ÇOĞALALIM ÇOĞALTALIM

MUĞLA EMEK BENİM KADINDERNEĞİ

KONUK: Nahide UÇAR

SÖYLEŞİYİ YAPAN: Sultan ÇAMUR KARATAŞ

Sultan: Sevgili Umudun Kadınları dinleyicileri, Bugün Muğla Emek Benim Kadın Derneği Başkanı Nahide Uçar'la beraberiz. Hoş geldin, Nahide. Önce kendini tanıtır mısın? Sonra kadın alanındaki çalışmalarını, derneğini anlatır mısın?

Nahide: Ben 71 yaşımdayım. Annem ben üç yaşımdayken ölmüş. O yaştan beri mücadelenin içindeyim. Hep başka başka yerlerde kalmak zorundaydım. Liseyi bitirdikten sonra bir işe girdim, evlendim. İki çocuğum oldu, geniş aile olduk. Asıl mücadele o zaman başladı. 1992’de emekli olunca kendimi boşlukta hissettim. Ne yapabilirim, diye düşünürken mahalle çalışmaları içinde buldum kendimi. Kadınlar arasında, benim sorunum şu, senin sorunun ne... şeklinde konuşurken başka mahallelere de açıldık. Ağımızı genişlettik. Giderek bütün mahallelere hâkim olduğumuzu anladık. Her mahalleden bir lider çıktı. Bu arada ev eksenli çalışan kadınların görünür olması için de mücadele başlattık. Bu kadınlar ev eksenli çalıştıklarının farkında değildi. Evdeki emek görünmez emektir. O emeği görünür kılmak ve bu kadınlara da sosyal güvence sağlamak için çalışmalar yürüttük. Bir Pazar alanı yaratarak evde ürettiklerini satma imkânı sağlamayı da başardık. Kadın yoksulluğu üzerine çalıştık. Pazar dağıldıktan sonra yere dökülmüş sebze, meyvenin iyilerini ayıklayıp eve götüren de kadındır. Bu da bir anlamda mücadelesidir kadının. Maalesef yoksulluk en çok kadınları vuruyor, yoksulluğa karşı çözüm bulma işi de kadına düşüyor hep. Yoksulluk kadının kaderi midir? Elbette değil. Erkekler kahvede otururken kadınlar ya tarlada ya evde çalışırlar. Eve ekmek getirmek için kadın mücadele eder ki bu da bir tür şiddettir kadına karşı. Ekonomik şiddet.

Sultan: Siz dernek olarak ne tür çalışmalar yapıyorsunuz?

Nahide: Emek Benim Kadın Derneği, bütün gönüllü çalışan kadınların kurduğu bir dernektir. Hepimiz elimizde işler yapıyoruz. Birgün, “Arkadaşlar, bir tüzel kişilik alalım mı?” dedim. Kabul edildi. Derneğe isim bulmak bana düştü. Önerdiğim isim kabul görünce 2013’te kuruluşumuz gerçekleşti. 72 Üyemiz var. Bir gönüllü avukatımız ve psikoloğumuz var. Şiddet mağduru kadınlar gelince, hukuk çerçevesinde mücadelelerine destek sağlıyoruz. Kendi ayakları üzerinde durmaya başlayıncaya kadar desteğimiz sürüyor. İstihdam alanları arayıp buluyoruz. Çalışmaya başlayan kadınları görünce “Bunu da başardık.” Diye hep birlikte mutlu oluyoruz. Muğla Belediyesi bize bir stant alanı verdi. Kadınları davet ediyoruz emek ürünlerini getirsinler diye. Kazak, lif gibi ürünler. Yoksullukla mücadeleyi yapan kadındır. İki tane lif satsa 300 lira kazanır bunu da evin ekonomisine katkı olarak sunar. Köylere kadar uzandık. Zeytin, meyve gibi ürünleri de getirmeleri için kadınları davet ediyoruz, aracıyı ortadan kaldırıp satış yapabilecekleri masalar sunuyoruz onlara. Derneğimiz böyle çalışıyor. Kadınların yaşanmış hikâyelerini dinledik. Bunlardan üç tiyatro oyunu çıkardık. “Kadının Adı Yok, Adını Sen Koy”, Yaşayamadığın Anılar”. Birlikte çok mutluyuz. Daha neler yapabiliriz diye hep arayış içindeyiz.

Sultan: Bir de tiyatro mu çıkardılar kadınlar bunca mücadelenin arasında?

Nahide: Evet. Hiç sahne görmemiş, ışıklar altında konuşmamış kadınlar kendilerini ifade etme olanağı bulunca çok mutlu oluyorlar. Biz de mutlu oluyoruz, tabii. Üniversitenin sosyoloji bölümü öncülüğünde 60 yaş üstü kadınlar için bir okul kurduk ‘Tazelenme Üniversitesi’ adıyla. İlk mezunları biziz, iki grup daha mezun oldu. Sosyalleşme amaçlı müzik grubu, spor grubu, halk oyunları grubu, ritim grubu var. Ben de orada darbuka çalışıyorum. Darbukaya vurdukça hayattan intikam alıyormuşum gibi hissediyorum.

Sultan: bu seni iyileştiriyor mu?

Nahide: Elbette. Bendir çalanlar var. Hiçbir şey çalamayana kaşık veriyoruz, onu çalıyorlar.

Sultan: Çok kadın katılıyor mu bu çalışmalara?

Nahide: Evet, evde oturan kadınlar da geliyorlar duyunca.biz ağıımızı gittikçe genişletiyoruz. Bizden sonraki kuşaklar da bu ağı genişletsinler.

Sultan: Hem üretiyorsunuz hem eğleniyorsunuz çok güzel bir ortam.

Nahide: Amaç kadınların sosyalleşmesi. Kadınların evde yaptığı işler için erkekler para ödemeye kalksalar çok yüksek bir meblağ olur, yemek, ütü, çamaşır, çocuk bakımı... Dünyanın parası. Bu görünmez emek. Bu kadınları evin dışına çıkarmak gerekiyor bir süreliğine de olsa. Avrupa birliğiyle birlikte projeler hazırlıyoruz. Kadınlara ne kadar değerli olduklarını bilmelerini öğütlüyoruz. “Sen kendi değerini bilersen, başkaları da senin değerini anlar.” Kocasıyla beraber tarlada çalışan kadınlara da banka hesabı açtırıyoruz. Para çekmeseler bile bir hesap cüzdanlarının olması onları heyecanlandırıyor, mutlu ediyor.

Sultan: Hem ekonomik zorluklarla mücadele ediyorsunuz hem sosyalleşme sağlıyorsunuz hem haklarının farkına varmalarını sağlıyorsunuz. Muhteşem bir çalışma yürütüyorsunuz. Umarım, hep böyle güçlü bir şekilde çalışmalarınızı sürdürürsünüz. Umudun Kadınları dinleyicileri için son olarak bir şeyler söylemek ister misin?

Nahide: Bu mikrofonu bize uzattığınız için çok teşekkürler. Bu umudun hiç bitmeyeceğini, her yeni günün yeni umut olduğunu unutmasın kadın arkadaşlarımız. Sevgiler sunuyorum.

Sultan: Bugünkü “Çoğalalım Çoğaltalım” köşemizde Emek Benim Kadın derneği Başkanı Nahide Uçar’la birlikteydik. Gelecek sayımızda buluşmak umuduyla.

**ERİL DÜZENDE ADALET SADECE ADLİYE KAPISINDA YAZAN BİR
SÖZCÜKTEN İBARET**

YAZAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktar@hotmail.com

Ülkede Kadın cinayetlerinin olmadığı bir gün yok desek abartmış olmayız. Ataerkil düzen kendi kalıplarına göre bir yaşam dayatmaya çalışıyor kadınlara. Ne yazık ki önce kadının kendi ailesinde başlıyor bu ayrıştırıcı uygulamalar. Aile baskısından kaçan kız çocuğu bulduğu ilk kişinin KENDİSİNİ SEVDİĞİNE inanıyor, yeni bir ilişki sürecinin içine dahil oluyor ve yeni bir baskı aparatının içine girmek durumunda kalıyor, fark etmeksizin. Maalesef bu yazımda ihmallerle dolu iki kadın cinayeti ve yaşananlardan söz etmek istiyorum sizlere. Olay, 15 Temmuz akşam saatlerinde Diyarbakır'da Yenişehir ilçesi Şehitlik Mahallesi 50'nci Sokak'ta meydana geldi. İlayda ALKAŞ, bir arkadaşının doğum günü çıkışı ailesiyle evine giderken dini nikahla birlikte yaşayıp ayrıldığı C.A.'nın silahlı saldırısına uğradı. ALKAŞ kanlar içerisinde yığılırken, C.A. kaçtı. İlayda ALKAŞ hastanede hayatını kaybetti, kaçan şüpheliyi yakalama çalışmaları sürüyor. İlayda'nın 7 ay boyunca C.A. tarafından şiddet gördüğünü belirten annesi Hülya ALKAŞ, "İlayda katili ile 2024 yılı Ekim ayında tanıştı, kasım ayında da evlendi. Resmi nikah yapmadılar. Kızım beni arayıp, 'ben o evde şiddet görüyorum. Benim adıma bankaları patlatmak istiyorlar. Bunlar silah kaçakçısı. Anne evlerinde, tavanlarında silah doludur. Bunların kokain tezgahları var. Anne lütfen gel, beni kurtar' dedi. Ben de kızımı sivil polis arkadaşlarla gidip getirdim. 5 gün kadın sığınma evinde kaldık. 7 ay boyunca kızım o evde hapisteymiş gibi yaşadı. Hiçbir şekilde dışarıya çıkmasına izin vermediler. İlayda o evde kölelik hayatı, hizmetçilik hayatı yaşadı. Çünkü bunlar çete insanlar, mafya insanlar. Kızım bizde kaldıktan sonra babası zorlayarak ve tehdit ederek tekrar evine geri gönderdi. Kızım babasına, 'baba ne olur beni dinle, beni dinle' diyordu. Babası zaten kaynanasıyla iş birliği içindeydi ve sürekli onlarla telefonla konuşuyordu" diye konuştu. Kızının ölümünden eşi M.A.'nın da sorumlu olduğunu iddia eden anne ALKAŞ, "Mayıs ayında gece saat 01.00 civarıydı. Kapım çalındı. Bir baktım İlayda ve babası. İlayda'nın gözü mosmor, yüzü şiş içindeydi. Ne olduğunu sorunca babası, İlayda'nın kendi kendini dövdüğünü söyledi. Ben de 'kendini nasıl döver, öyle bir şey nasıl olur' dedim. Eşim çıkınca, kızım bana kaynanasının şekerliği kafasında kırdığını, görümcesi ve eşinin öldüresiye tekme tokatla dövdüğünü söyledi. İlayda, o esnada babasının orada olduğunu ve 4'üncü kattan atlamaya çalıştığını, babasından kendisini kurtarmasını istediğini söylemiş. Fakat babası, kızıma 'kendini aşağı at' demiş. Babası onu dövdükleri zaman bile 'ben karışmıyorum, ben ilgilenmiyorum. Öldürüyorsanız öldürün' demiş. Kızımın ölümünden babası da sorumludur. Kızım bana kendisini kurtarmamı, bu şehirden gitmek istediğini söyledi. Taksiyle Batman'a gittik. Batman'dan uçakla İzmir'e gittik. İzmir'de 20 gün kaldık. O süre içinde de sürekli İlayda'yı arayıp, ölümle tehdit ediyorlardı" dedi. Hülya Alkaş, "Kızımın çocuğunu da bunlar öldürdü. Kızım 2 aylık

hamileydi. Darp etmeleri sonucu kızım düşük yaptı. Biz bir ay önce Diyarbakır'a dönmüştük.” Sözleriyle kendini anlattı. Artık bu süreç kapandı diye düşündük yanılmışız.

İlayda'nın kız kardeşi M.A. ise şöyle konuştu:

"Adli Tıp Kurumu'na giderken babamın ailesi beni darp etti. Acımız yeniydi. Ben ablamın cenazesini bile göremedim. Babamın ailesi hakkında da soruşturma açılsın. Babama soruşturma açılsın. Sesimizi duyun, o canıye müebbet verilsin. Şu an benim ve annemin can güvenliği yok. Adam, ablamı öldürmeden sürekli, 'anneni ve kız kardeşlerini öldürürüz' diye tehdit ediyordu. Şu an katil etrafta geziyor. Biz evimize gidemiyoruz. Bizi evimizden ettiler. Zaten bir daha Diyarbakır'a gidemeyeceğiz” dedi.

Durumu değerlendirdiğimizde öfkelenmemek mümkün mü? Kendi kızına sahip çıkmayan, o canilerin eline bırakmayı göze alacak kadar insanlıktan çıkmış bir baba. Hangi menfaat, hangi ruh hali veya hangi geri zihniyet bir insanı bu kadar düşüncesizce hareket ettirir? Peki İlaydanın annesini ve kardeşlerini kim koruyacak? Onlar için gerekli koruma kararları çıkacak mı? Emin olamıyoruz ne yazık ki. Gelelim ikinci örneğe:

Türkiye, Ayşe TOKYAZIN vahşice öldürülmesini konuşuyor günlerdir. İkinci Münevver KARABULUT vakası desek abartmış olmayız. TOKYAZ, 22 yaşındaydı. Özel bir üniversitede hemşirelik öğrencisiydi. Kendisinden 16 yaş büyük olan Cemil Koç ile sosyal medyadan tanışıp sevgili oldu. Aralarındaki yaş farkından ve gördüğü şiddetten ötürü ayrılmak istedi. Sevgilisi karşı çıktı, tehdit etti. Koç, kriminal bir kişilik. 2024'te polislikten ihraç edilmiş. Uyuşturucu kullanmak, gasp ve ölüme sebebiyet gibi suçlardan sabıkalı. Küçükçekmece'de lüks villada yaşıyor. Ayşe TOKYAZ, en son 9 Temmuz günü Koç'la birlikte bu villaya girerken görüntülendi. Koç, ailesiyle tehdit ederek, Ayşe ile görüşmek istemişti. TOKYAZ, Koç'un evlenme teklifini reddedince şiddete uğradı ve alıkondu. İkiz kardeşi Esra, kardeşine ulaşamayınca villaya gitti. Koç, “Ayşe yok, gitti” dedi. Esra, kardeşinin ayakkabılarını görmüştü. Esra katilin polislikten atılmadan önce çalıştığı karakola gitti ve “Kardeşimin can güvenliği yok” diye ihbarda bulundu. Ciddiye alınmadı. 13 Temmuz'da acı haber geldi. Eyüp sultanda yol kenarına bırakılmış valizde TOKYAZIN cesedi bulundu. Vücut bütünlüğü bozulmuştu ve tanınmayacak haldeydi. Katil ve ona yardım eden beş kişi gözaltına alındı. Koç'un kan lekeleri fark edilmesin diye evi kırmızıya boyadığı anlaşıldı. Cesedi saklamak için bir taksiciden yardım aldığı ortaya çıktı.

Ayşe TOKYAZIN ikiz kardeşi Esra süreci şöyle anlatıyor: Halkalı Karakolu'na gittim. Cemil Koç ismini verdiğimde “tanıyoruz” deyip birbirlerine baktılar. Ev arama izni çıktı ama hiçbir şey bulamadılar. Ertesi gün Kanarya Asayiş beni aradı. Bende karakola gittim. 10-15 polis baskı kurdu. “Yalan bilgi mi istiyorsunuz, siz söyleyin ona göre ifade vereyim” dedim. “Bize duygu sömürüsü yapma” dediler. Aradığımda “bizi çok rahatsız etme, işimizi biliyoruz” dediler. Cemil Koç'un

adamlarının isimlerini verdim, gidip getirmediler. Katilin telefonu açıldı ama kardeşimi bulamadılar. Karakoldan çıktığım sabah Cemil Koç beni aradı. İfademi satır-satır okuduğunu söyledi. Polislerin sadece benim bildiğim ayrıntıyı ona aktardığımı fark ettim. Polisi arayıp “ifademi ona siz okutuyorsunuz” dedim. Savcılığa şikâyet edeceğim dedim. “Şikâyet etme, araştırıyoruz, zaman kaybedersin ama istersen git” dediler. Bu sabah Kanarya Emniyet beni aradı. “Bahçelievler Adli Tıp’a git, artık onlar ilgilenecek. Biz uyuyoruz, ulaşamayabilirsin” dediler. Adli Tıp’ta beni içeri almadılar. Başımı duvara vurdum, izlediler. “Senin gibiler çok geliyor, kamu malına zarar veriyorsun” dediler. Çalmadığım kapı, gitmediğim yer, aramadığım sokak kalmadı. Sonra kardeşimin ölüm haberini aldım. Ben kadın halimle bu mücadelede yalnız bırakıldım. Kardeşimin ölümüne sebep olan tüm devlet memurlarının, başta katil Cemil Koç olmak üzere, cezasını çekmesi için hepinizden şimdi yardım istiyorum.

Daha sonra bu cinayetten önce yine Cemil koçun işlediği bir kadın katliamı daha ortaya çıktı. 2 yıl önce Diyarbakır’da eski sevgilisi Ayşegül Ovezova’yı birlikte yaşadıkları evin 8. katından atarak öldürdüğü iddiası ile yargılandığı davayla ilgili ifadelerine SÖZCÜ gazetesinden okuyup paylaşıyoruz sizlerle. 24 Temmuz 2023 günü öldürüldüğü belirlenen Ayşegül (Ejegel) Ovezova’nın öldüğü gün ifadesi alınan Cemil Koç, ifadesinde şunları söyledi: “Eşim Türkmenistan’dan köpek getirmişti, evde benim de iki kedim vardı. Koku yaptıkları için barınağa bırakmak istedim. Ejegel ağlamaya başladı. Olaydan bir gün önce köpek ve bir kediyi barınağa bıraktım. O da agresif tavırlar sergiledi. Ben de ‘Kendine çeki düzen vermezsen seni Türkmenistan’a geri yollarım’ dedim. Evde bulamayınca düştüğünü anladım”. Evde kan lekeleri ve boğuşma izleri bulununca Koç ifade değiştirdi. Bu kez de, “Hava çok sıcaktı, eşimin burnu kanadı. Ona ait kan lekesi olabilir. Bu şekilde kendimi savunur durumda olmak da zoruma gidiyor. Benden hamile kalmıştı bundan haberim yoktu. Bebeği de kaybedince intihar edeceği gibi söylemleri oluyordu. Benim psikolojik rahatsızlığım yok ama 4 ay önce beyin tümörü ameliyatı oldum” dedi. Bu ifade üzerine serbest bırakıldı. Eğer Koç o gün tutuklanmış olsaydı, Ayşe TOKYAZ zaten yaşayacaktı. Fakat, Koç’a Ovezova cinayetiyle ilgili hazırlanan iddianamede ağırlaştırılmış müebbet hapis talep edilmesine rağmen tutuklama kararı çıkarılmadı. 4 Temmuz’da iddianameyle birlikte tutuklama kararı çıkarılmış olsaydı 13 Temmuz’da Ayşe TOKYAZ öldürülmemiş olacaktı.

İlayda ve Ayşe yaşamları genç yaşlarında ellerinden alınan iki kadın. Biri adalet mi dedi? Diyesi geliyor insanın. .Suçlu olan sadece o iki katil mi? Tabi ki hayır. İyi halden, kravat taktığı için ödüllendirilen kadın katillerine göz yuman yargı masum değil. Bir gece kararıyla İstanbul sözleşmesinden çıkanlar sizde suçlusunuz. 6284 sayılı kanunu gerektiği gibi uygulamayanlar sizde sorumlusunuz. erkekleri kadınlardan üstün görüp sürekli yücelten aileler sizlerin de payı var bu cinayetlerde. Siz iktidar yetkilileri tek başına çocuklarını büyüten anneleri İBB operasyonlarında

tutuksuz yargılaya bilecekken, tutuklayıp çocuklarından ayırmakta sakınca görmeyenler, katil olma ihtimali yüksek olan bir kişinin ise kolaylıkla bırakılmasına zemin hazırlayanlar sizde iyi niyetten yoksunsunuz. Kadın katillerine ağır tahrik indirimlerine sessiz kalanlar sizde masum değilsiniz.

Ey aileler lütfen kendi yuvalarında değerli hissettirin kızlarınıza. Soru sormayı, tartışmayı, sevgiyi ailelerinde bulsunlar ki ilk karşılarna çıkan kişiye hemen inanmasınlar. Kadın erkek hepimizin eşit yaşam koşullarında var ola bileceğimiz, insan haklarına saygılı, demokratik değerleri benimseyen bir ülke umudumuzu yok etmiyoruz. O güzel günler gelene kadar hep beraber mücadele etmeye devam edelim.

24.07.2025

DENGED KALMAK

AŞIRI MİNNET DUYGUSU

YAZAN: Psikolog Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

Taktir etmek, teşekkür etmek, çok sık dillendirdiğimiz, beklediğimiz davranışlardır. Teşekkür etmekle mutluluğun arasında doğrudan bir ilişki olduğunu araştırmalar ortaya koymuş durumda. Olur olmaz her davranış karşısında abartılı teşekkür eden, taktir sözleri kullananların olduğuna çok rastlarız. Tersine, taktir, teşekkür sözlerini çok az kullanan insanlar da çıkmıştır karşımıza. En doğrusu, abartmadan teşekkür ve taktir etmek. Yani yapılan bir davranış için bunu yapmak ve gözlemlemediği halde kişilik özelliklerine ilişkin sözler söylememek.

Minnettar olmak ve vefa duygusu da çok ihtiyaç duyduğumuz, ilişkileri daha güçlendiren duygu içeren davranışlardır. Bize yapılan iyilikler ve destekler karşısında, dostumuzun ihtiyaçlarını o söylemeden hissedebilmek, bizden destek istediğinde onun yardımına koşabilmek vefalı olmayı gerektirir.

Teşekkür etmek, taktir etmek, vefalı olmak, minnettar olmak, son derece sağlıklıdır ilk bakıldığında. Ne var ki kendimizi sürekli borçlu hissediyorsak, hak etmediğimiz davranışlara maruz kaldığımızda bile bize yapılan bu davranışları görmezden geliyorsak, zaman geçtikçe daha çok olumsuz davranışlarla karşılaşırız. Bunları durdurmak için önlem alamayız. Sürekli yakınıp dururuz, “Neden bana bunu yapıyorlar? Oysa ben onun için elimden gelenin en iyisini yapmaya çalışıyorum” diye. Bu arada bize yapılan iyilikleri hep ön plana çıkarırız. Bu durumda sürekli minnet duyarız. “Benim için şunu yapmıştı. Bana ilk başta yakınlık göstermişti” sözleri bizi esir alır adeta. O bizi üzse, öfkelenirse, hak etmediğimiz davranışlar gösterse bile sürekli yaptığı iyilikler aklımıza gelir. Ödenmemiş bir borcumuz varmış gibi davranırız. Oysa bir ilişkide, bizim de arkadaşımıza yaptığımız iyilikler vardır. Ama biz bunları bilsek bile, içimizde bir şey bizi dırter, çok rahatsız oluruz.

Sadece bunlarla kalsak iyi. Kendimizi yeterince ifade edemeyiz, hayır deme lüksümüz hiç yoktur, sürekli onu memnun etmeye çalışırız. Bu durumda ilişkilerde bir eşitsizlik ve dengesizlik oluşur. Zannederiz ki minnet duyunca, o günün birinde fark edecek ve ilişki rayına oturacak.

Sadece arkadaşlık ilişkisinde yaşanmaz bunlar. İş ortamında da amirimizi mutlu edebilmek için sürekli çalışırız. Bizi eleştirmesinden, aşağılamasından çok rahatsız oluruz, çok üzülürüz. Bu açığı onun gözüne girmek amacıyla kapatacağımızı zannederiz. Bize bir desteği ya da bir iyiliği dokunmuştur çünkü.

Neden böyle davranırız peki? Değersizlik duygusu içimize öyle bir çöreklenmiştir ki gittikçe büyür. İçine boyun eğmeyi, kendine saygı duymamayı, sürekli yetersiz hissetmeyi, kaybetme korkusunu, aşırı minnet duymayı alır. Değersiz hissetmenin çok kapısı vardır. Bu kapılar sağlıksız özelliklere hep açıktır. Kapıdan girdi mi, adeta yapışır, onları kovmak için çok çaba göstermemiz gerekir. Çocukluğumuzda yerleşir içimize bu duygular hem de biz fark edemeden. Biz büyüdükçe onlar da büyür. Farkındalığımız artınca, mümkün olduğu kadar küçültebilsek bu duyguları çok güzel olur bizim için.

Bu duygular durup dururken içimize girmez elbette. Çocukken hissettirilen suçlama, olumlu davranışlarımızın taktir edilmemesi, sürekli eleştirilme gibi davranışlar, bu duyguların temelini oluşturur. Olur olmaz her şeye şükretmek gerektiği öğretilmiştir bize. “Baban seni dövüyor ama seni okutuyor. Ya okutmasaydı o zaman ne yapardık?” ifadeleri tam da şükretme zorunluluğuna bir örnektir. Daha sonra küçücük bir destek, sevgi sözleri, bizi şaşkına çevirir. Dünyanın en büyük güzelliği yaşatılıyordur bize. Çünkü şimdiye kadar hiç duymadık bunları. Kendi ihtiyaçlarımızı bastırmış oluruz. Bazan bu davranışları hak etmediğimizi bile düşünebiliriz. O anda bir desteğe ihtiyacımız olmuştur. Karşımızdaki kişi,

Arkadaşlığın, dostluğun, ilişkide olmanın gereğini yapmıştır. Biz abarttıkça, ardından gelen olumsuz davranışlarda sürekli kendimizi kandırır, kendimizi eleştirir ve aşırı derecede suçlarız. “Acaba ben ne yapmış olabilirim? Oysa önce böyle davranmıyordum.” Bu sözler içimizi kemirir durur. Kendimize haksızlık ettiğimizin farkında olamayız. Karşımızdakini tanımaya fırsat veremeyiz. Hemen yakınlık duyar, teslim oluruz, bize ne olduğuna bakamayız. Olayların bağlantısını kurmakta çok zorlanırız. Halk arasında bu davranışa, ‘Hamamı görüp curuna âşık olmak’ denir.

Bir iyiliğe, bir desteğe karşı, kendini borçlu hissetme ve karşılık verme zorunluluğuna aşırı minnet duygusu diyoruz. Bu duyguyu çok sevdiğimiz bir yakınımıza değil, genelleyerek hak etmeyen pek çok kişiye karşı hissederiz. Bu tür ilişkilenmeler sonucunda duygusal tükenme yaşarız. Kendimizi sıkışmış ve savunmasız hissederiz. Öz güven duygumuz zedelenebilir. Bu sağlıksız davranışlar, duygusal olarak karşımızdakine bağımlılık geliştirmemize neden olur.

Aşırı minnet duygusu kavramıyla gerçek anlamda tanışmam ve bunlardan kurtulmam yıllarımı aldı. Kolay bir süreç değil ama mümkün. Tamamen yok edemiyoruz ama azaldığını görünce de mutlu olup önce kendimize teşekkür ediyoruz. Çocukken hiç tanışmadığım değer görme duygusunu, yıllar içinde hayatıma dokunan insanlarda aradım durdum. Bu insanların katkılarını unutmadığım gibi, duygularımı kullanmalarına izin verdiğimi de unutmamam gerektiğini anladım. Bunlarla yüzleşince, ilişkileri sınırlamayı, küsmeden, size haksızlık eden insanlarla günlük ilişkilerde kalabilmeyi sağlamak mümkün. Bunu da derin anlamlar yüklemeyi bırakarak başarmaya çalışıyorum.

“Nasıl oldu?” diye soracak olursanız, onu da anlatayım. Gözlemlerine çok güvendiğim dostlarımın seslerini duymak istemiyordum önceleri. Kendimi kandırıp doğru bildiğimi okuyordum. Kendimden yakınan biri olmaktan başka bir insan değildim. Sonra bu sesleri bana ulaştıran dostlarımı dinlemeye başladım. İçimi dürüstçe açtım. Yaptıklarımı, yapamadıklarımı sürekli

paylaştım ve bunlar üzerinde değerlendirmeler yaptık. Bir süre terapi aldım. Sorgulayarak kişisel gelişim kaynaklarını okumayı öğrendim. Önce yüzleşmeler çok ağır oluyor. İnanın geçiyor. Kendinizdeki değişimi fark edip eski sağlıksız davranışlarınızın yerine, sağlıklı davranışları koyduğunuzu görmek, farklı bir rahatlama ve gurur yaşıyor.

Bu zorlu yola girmeyi düşünen insanların, başarabileceklerine çok inanıyorum. Yeter ki biraz sabırlı olsunlar. Bize haksızlık edenlere gösterdiğimiz sabrı, kendimize göstermek inanın hiç zor değil. Çok keyifli. İnsanlarla ilişkileriniz çok daha rahat ve kolay oluyor. Bu güzellikleri yaşamak en doğal hakkımız.

Kişisel gelişim haklarınızı arama konusunda kolaylıklar diliyorum.

Kaynaklar: Hiwell Psikoloji – Minnettarlık ile Minnet Duygusu Arasındaki Fark

<https://www.hiwellapp.com/blog/minnettarlik-duygusu>

<https://listelist.com/isiniz-icin-minnettar-olmak>

23 Temmuz 2025

KADIN OLMAK

YAZAN: Mehmet YILDIRIM

27yildirimmehmet@gmail.com

Kadın olmak, sabaha karşı uyanmak demektir çoğu zaman. Bir çocuğun nefesini sayarak, bir kocanın öfkesini tartarak, bir toplumun suskunluğunda boğularak.

Kadın olmak, bir yüzyılın aynasında her sabah kendi yüzünü tanıyamamaktır. Ayna güzellik ister, sen yorgun düşmüşsündür. Ayna susar, sen ağlarsın

Bir kaldırım kenarında yürürken arkana bakmadan gidememek mesela. Yüksek topuklu bir yalnızlık gibi her adımda biraz daha eksilmek.

Kadın olmak, bir çılgılığı içine gömmektir. Dudaklarından dökülmeyen kelimeleri, dizlerinin üstünde büyütmektir ve susmanın bin dilini öğrenmektir zamanla.

Bir iş yerinde gülümsemenin yanlış anlaşılması, bir otobüste bakışların üzerini delip geçmesi. Bir sofrada son lokmayı alamamaktır.

Bir fikirde sesi duyulmayan olmak ama hep anlayan hep toparlayan hep susan kalmak.

Kadın olmak, kanamak demektir ayda bir ama asıl her gün içten içe, kimseye göstermeden, dimdik durarak ve yıkılmadan.

Oğluna “erkek gibi olma” diyememek, kızına “Dikkatli ol” diye tembihlemek. Görmezden gelinenleri görmek ve her şeye rağmen sevmek hem de en derinden, en sonsuz yerinden.

Kadın olmak, yas tutarken bile güçlü kalmaktır. Acıya gözlerini yummayıp ona bir isim koymaktır ve o isme şefkatle sarılmaktır.

İncelik beklenen ama kabalık gösterilen, güzellik dayatılan ama değer verilmeyen. Sevilmesi istenen ama anlaşılmayan bir varlık olmaktır kadın

Bir şiire dönüşmek isterken bir istatistiğe dönüşmek. Bir türküde yakılmak ama sokakta yakılmaktan korkmak ve bir sabah daha kimliğini çantasına gizleyip hayatta kalmaya çalışmaktır.

Kadın olmak, sessizliğin en yüksek sesle yankılandığı yerdir. Bir bakışta anlatılamayan hikâyelerin, bir damla gözyaşında taşan hafızasıdır

Ve belki de en çok bir gün olsun korunmak değil, anlaşılıp yaşanmak istemektir. Sadece insan olmak kadar basit ve bir o kadar da uzak bir hayal...

BİLİM DÜNYASINDA BU AY TEMMUZ

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktarr@hotmail.com

Merhabalar değerli Bilim Dünyasında Bu Ay köşesinin okuyucu ve dinleyicileri. Yine dopdolu bir köşe hazırladık sizlere. Önce başlıklar:

Cam şişelerdeki tehlike açığa çıktı: İşte yıllardır bilmediğimiz gizli gerçek

Bu sendrom sadece tek çocuklarda görülüyor

Öğrenciler yenidoğan ölümlerini azaltmak için yapay zekâ destekli kuvöz geliştirdi

Bebekler acıyı yetişkinler gibi hissetmiyor

Bilimden çığır açan kanser tedavisi: Basit kan testi erken müdahaleyi kolaylaştırıyor

Cam şişelerdeki tehlike açığa çıktı: İşte yıllardır bilmediğimiz gizli gerçek

Son yıllarda mikro plastiklerin çevre ve insan sağlığı üzerindeki etkilerine dair endişeler artarken, Fransa'dan çarpıcı bir araştırma, gerçekleri gün yüzüne çıkardı. Fransa Gıda Güvenliği Ajansı (ANSES), cam şişelerde satılan içeceklerin plastik şişelere göre çok daha fazla mikro plastik içerdiğini açıkladı. Bu bulgu, cam şişelerin çevre dostu olduğu algısını sorgulatırken, mikro plastiklerin kaynağının beklenmedik bir şekilde metal kapaklardaki boyalar olduğu ortaya çıktı. Fransa'nın gıda güvenliği kuruluşu ANSES tarafından yapılan bu araştırma, cam şişelerdeki içeceklerdeki mikro plastik yoğunluğunun plastik şişelere oranla oldukça fazla olduğunu gösteriyor. Araştırma, su, gazoz, limonata, bira ve şarap gibi içecekleri kapsıyor. Cam şişelerde litre başına ortalama 100 mikro plastik parçacığı bulunurken, bu miktar plastik şişelerde ve metal kutularda 5 ila 50 kat daha az. En dikkat çekici bulgu ise, mikro plastiklerin kaynağının cam şişe değil, genellikle metal kapakların üzerindeki boya olduğu. Boyanın içeriğindeki plastik parçacıklarının, şişelerin depolama sırasında sürtünme etkisiyle yüzeye salınarak içeceklere karıştığı belirtildi. Yapılan analizlerde, mikro plastiklerin şekli ve kimyasal yapısı, kapaklardaki boyaya tamamen uyum sağlıyor. Araştırmayı yürüten doktora öğrencisi Iseline Chaib, "Bu sonucu beklemiyorduk. Camın daha güvenli olduğunu varsaymıştık, ancak boyalı kapaklar bu sorunun beklenmedik kaynağı oldu," dedi. Özellikle gazlı içeceklerde mikro plastik yoğunluğu dikkat çekici bir şekilde

yüksek. Gazozda litre başına 30, limonatada 40, birada ise 60 mikro plastik parçacığı tespit edildi. Diğer yandan düz sularda ve şarapta mikro plastik oranı oldukça düşük. Cam şişedeki sularda litre başına sadece 4.5 parçacık, plastik şişelerde ise litre başına 1.6 parçacık bulundu. Şarapta ise neredeyse hiç mikro plastik bulunmadığı belirtildi.

Bu sendrom sadece tek çocuklarda görülüyor

Ailelerin tek çocuk tercihi, son yıllarda giderek yaygınlaştı. Ancak bu tercihin, çocuğun psikolojik gelişimi üzerindeki etkileri bilimsel olarak tartışılmaya devam ediyor. Yapılan araştırmalar, yalnız büyüyen çocuklarda bazı davranış kalıplarının daha sık görüldüğünü ortaya koydu. Bu durum, halk arasında “tek çocuk hastalığı” olarak anılsa da uzmanlar bu kavramın klinik bir hastalık değil, davranışsal bir sendrom olduğunu belirtti. Uzmanlar, kardeşsiz büyüyen çocuklarda aşağıdaki davranışların daha fazla gözlemlendiğini bildirdi:

İçe kapanıklık ve yalnızlık hissi

Aşırı benmerkezci tutumlar

Aile baskısına bağlı kaygı ve stres

Yetişkin gibi davranma eğilimi (erken olgunlaşma)

Bu belirtiler, özellikle sosyal gelişim dönemlerinde daha belirgin hâle geldi. Uzmanlar, aile içindeki etkileşim eksikliğinin ve paylaşım ortamının yokluğunun bu durumu tetiklediğini söyledi. Çin’de uygulanan tek çocuk politikası sonrası yapılan uzun vadeli bir araştırma, bu çocukların akademik olarak daha başarılı olduğunu ancak sosyal beceri ve paylaşım konusunda akranlarına kıyasla daha geri kaldıklarını ortaya koydu. Amerikan Psikoloji Derneği (APA) ise tek çocukların öz güven düzeylerinin yüksek, bağımsızlıklarının güçlü, ancak grup içinde esnekliklerinin düşük olduğunu açıkladı.

Öğrenciler yenidoğan ölümlerini azaltmak için yapay zekâ destekli kuvöz geliştirdi

Antalya Kepez Bilim ve Sanat Merkezi 9'uncu sınıf öğrencileri Ceylin Arslan, Hayrunnisa Başkan ve Tunay Denis Diederich, prematüre ve hasta bebek ölümlerini azaltmak amacıyla yapay zekâ destekli kuvöz geliştirdi. Öğrenciler, İstanbul'da bebek ölümlerine neden olan 'Yenidoğan Çetesi'nden etkilenip, geliştirdikleri kuvöz projesini, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) tarafından düzenlenen 'Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması'nda sergiledi. Projeleri hakkında bilgi veren Hayrunnisa Başkan, "'Yenidoğan Çetesi'nin yaşattıklarının ardından kuvöz sistemlerindeki eksiklikleri fark ettik. Projemizi, yaşananları göz önünde bulundurarak geliştirdik. Mevcut kuvözlerdeki eksiklikleri yapay zekâ sistemiyle tamamlayarak yenidoğan bakımına yeni bir standart getirmeyi hedefliyoruz" dedi. Ceylin Arslan ise "Yenidoğan bebeklerde bilirubin maddesi belli bir seviyenin üstüne çıktığında sarılık olarak bilinen hastalık ortaya çıkıyor. Mevcut kuvözlerde sarılık hastalığı, mavi floresan ışık ile tedavi edilebiliyor. Fakat

bu ışık kontrolsüz olduğu için yenidoğan bebeklerde bölgesel yanıklara ve gözlerinde kalıcı körlüğe neden olabiliyor. Biz bunun önüne geçmek için giyilebilir ve taşınabilir 'fototerapi yeleği' ürettik. Bu yeleğin içindeki mavi renkler sayesinde bilirubin maddesi sıvı hale geçiyor ve hastalık etkin bir şekilde tedavi ediliyor. Bunun yanı sıra akıllı bilek sistemimizle bebeklerde gerçekleşen biyolojik verileri; nabız gibi direkt olarak izlememiz sağlanıyor" diye konuştu. Kuvöz sisteminin bir diğer özelliğinin de hareketli yatak sistemi olduğunu söyleyen Arslan, "Yenidoğanlar çok fazla sırtüstü yattıklarında sırtlarında yaralar oluşmaya başlıyor. Fakat yatağa entegre ettiğimiz sensörler yenidoğanı algılayıp, minik minik hareket ettirerek baskı yaralarını önlemiş oluyor. Ayrıca geliştirdiğimiz kuvöz sistemindeki kamerayla acil müdahale yapılması gereken anlarda, yoğun bakım hemşireleri monitöre aktarılan görüntüleri anlık fark ediyor. Hemşireler görüntüler sayesinde anlık müdahalelerini kolaylıkla gerçekleştirebiliyor. Çalışmalarımız esnasında Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nden etik kurul onayı aldık. Bu onaydan sonra yenidoğan yoğun bakımlara giderek, ailelerin onayı ile çocuklarımız üzerinde çalışmalarımızı test ettik. Çalışmalarımızdan 3 bin 600 veri elde ettik. Bu verilerle kendimize özgün, dünyada tek olan bir veri tabanı oluşturduk. Bu veri tabanında yapay zekâmızı eğittik. Kameramız bebekleri izliyor; bu sırada sarılık ve dolaşım hastalıklarını sıfır temas ile yüzde 99,7 doğruluk oranıyla tespit ediyoruz" dedi. Ayrıca mevcut kuvöz sisteminde bazı eksiklikler olduğunu dikkat çeken Arslan, "Yenidoğan yoğun bakımlarında ışıkların kapanmaması, karanlıkta salgılanan hormonların önüne geçiyor diyebiliriz. Yapay zekâ destekli entegre karartma sistemimiz, hormonların daha etkili şekilde salgılanmasına yardımcı oluyor. İçerisinde yer alan gün ışığı lambası sayesinde de ayrıca bebeğin yüz ifadeleri ve ten rengi izlenebiliyor. Kemik gelişimi tamamlanmayan prematüreler için de su yatağı sistemimiz ile kemiklerde oluşan hasarın önüne geçiyoruz. Su yatağı ile omurga ve kemik gelişimi desteklenmiş oluyor" diye konuştu.

Bebekler acıyı yetişkinler gibi hissetmiyor

University College London'dan bilim insanları, yeni doğan bebeklerin ağrıya verdiği yanıtların daha önceden düşünüldüğünden çok daha karmaşık ve farklı olduğunu gösteren çarpıcı bir araştırma yayınladı. Çalışma, bebeklerin fiziksel olarak ağrıyı hissedebildiğini ancak bu deneyimi duygusal ya da anlamsal olarak tam anlamıyla işleyemediklerini ortaya koydu. Çalışmayı yürüten Profesör Lorenzo Fabrizi, "Ağrı, fiziksel, duygusal ve bilişsel boyutları olan karmaşık bir deneyimdir. Ancak yeni doğan bebeklerin beynindeki ağrı işleme ağı henüz tam gelişmemiştir" diyor. 370'ten fazla prematüre ve tam zamanında doğmuş bebek üzerinden elde edilen ileri düzey MRI verileri, beyindeki 'ağrı konnektomu' adı verilen ağın farklı bölgelerinin zamanla nasıl geliştiğini gösterdi. Araştırmacılar ağrının üç ana bileşenine odaklandı:

Duyusal-ayırt edici (nerede ve ne kadar şiddette),

Duygusal-motivatif (rahatsızlık hissi),

Bilişsel-değerlendirici (anlamlandırma ve yorumlama).

Araştırmaya göre, duyuşal ağ yaklaşık 34-36. gebelik haftasında yetişkin seviyesine yaklaşıyor. Duygusal ağ 36-38. haftalarda devreye girerken, anlamlandırma ve yorumlama kapasitesi 42. haftanın ötesine sarkıyor. Bu bulgular, aynı ekibin 2023 yılında yayınladığı bir başka çalışmayla da uyumlu. O çalışma, prematüre bebeklerin tekrar eden tıbbi müdahalelere karşı alışkanlık geliştiremediğini ortaya koymuştu. Yani beyinleri, ağrıya maruz kalma sürecine adapte olamıyordu. Yeni araştırma, bu durumu açıklayan nörolojik altyapıyı da ortaya koyuyor. Henüz gelişmemiş duygusal ve bilişsel ağlar nedeniyle prematüre bebekler aynı ağrıyı defalarca, her defasında sanki ilk kezmiş gibi hissediyor.

Bilimden çıkır açan kanser tedavisi: Basit kan testi erken müdahaleyi kolaylaştırıyor

İngiltere’de bilim insanları, ileri evre cilt kanseri tedavisinde devrim niteliğinde bir yöntemi klinik denemelere taşıdı. Manchester’daki The Christie NHS Vakfı ve Cancer Research UK Ulusal Biyobelirteç Merkezi’nin geliştirdiği kan testi sayesinde, doktorlar artık kanserin vücutta ne kadar aktif olduğunu anlık olarak takip edebilecek. Böylece ilaç tedavilerinin ne zaman başlatılıp ne zaman ara verilmesi gerektiği kişiye özel olarak belirlenebilecek. Deneme lideri Dr. Rebecca Lee, geliştirdikleri “DyNAMIC” adlı kan testinin, kanserin genetik materyalinden gelen küçük DNA parçalarını analiz ettiğini ve bu sayede hastanın vücudundaki melanomun ne kadar aktif olduğunu ortaya koyduğunu belirtti. Profesör Paul Lorigan, denemenin yalnızca melanom için değil, benzer biyobelirteçlerin kullanıldığı tüm kanser türleri için “kişiyeye özel tedavi” yolunu açabileceğini belirtti. “Bu tür biyobelirteç araştırmaları sayesinde, artık her hastaya aynı yaklaşımı uygulamak yerine tedaviyi kişiye göre uyarlayabiliyoruz,” diyen Lorigan, bu tür çalışmaların sonuçlarının uzun vadede tüm kanser türlerinin tedavi stratejisini değiştirebileceğini ifade etti. Melanom, melanin üreten hücrelerde oluşan en agresif cilt kanseri türü. Erken evrede teşhis edilmezse vücudun diğer bölgelerine hızla yayılabiliyor. İngiltere merkezli Cancer Research UK’e göre, son yıllarda geliştirilen hedefe yönelik tedaviler sayesinde ileri evre melanom hastalarının yaklaşık yarısı 10 yıl ve daha uzun süre hayatta kalabiliyor. Yeni geliştirilen bu testin ise, bu oranı daha da yükseltme potansiyeli var.

Gelecek sayımızda yeni bilimsel gelişmeleri sizlerle paylaşmak için heyecanla çalışmaya devam edeceğiz. Umutla kalın.

20.07.2025

BAZI YARALAR ÜFLEYİNCE GEÇMİYOR

YAZAN: Ebru BOZCUK

ebrubozcuk@hotmail.com

Çocukluğumda, annemin bizi okula gönderdikten sonra uyumadığını öğrendiğim gün ev hanımı olmamaya karar vermiştim.

Uyumanın elbet bir yolu olmalıydı. Çocuk aklımla bir şekilde bulacaktım onu. Sabah karanlığında uyanmaya ne yapıp edip bir son vermeliydim.

Aradan yıllar geçti. Üniversite, iş hayatı, evlilik, boşanma derken büyüdüm, hem de ne büyümek...

Endişeler, yapmam gerekenler, acabalar, kayıplar ve yaşanan onca badirenin üstüne geriye dönüp baktığımda, tek derdi sabah erken kalkmak olan o masum çocuğu nasıl da özlediğimi fark ediyorum.

Artık hayatın içinde öyle derin kaygılar, öyle sorunlar vardı ki uyumak için onca vakit varken uyuyamadığımı anladığın an kederli bir farkındalık mih gibi içine oturuveriyor.

Çocukluğumuzda, kanayan dizimizin ilk pansumanı anne öpücüğüydü, hatırlarsınız. Bir üflerdi, bir sarılırdı ki gözlerimizden yağmur gibi akan gözyaşı da yaranın acısı da birden diniverirdi.

Yaralarımız bile hafifti sanki eskiden. Üfleyince geçiveriyordu... İzi bile kalmıyordu. Şimdi öyle mi?...

"Acıtan yerine zaman sürersin, bir bakarsın ki geçmiş" deyip, pek de inanmadığımız büyük puntolu laflara sığınıp, kendimizi avutuyoruz ısrarla...

Ama geçmiyor işte.

Kabuk bağlasa da izi kalıyor hatta zaman zaman kaşıyıp kabuğunu kaldırıyoruz ki hala yerli yerinde olduğuna şahitlik ediyoruz.

Nihayetinde o yaralarla yaşamayı öğreniyoruz.

Bir sürü izle, yarayla barış antlaşması imzalayıp yola devam ediyoruz çünkü biliyoruz ki bizi yerden kaldırıp üstümüzü silkeleyecek ve yaramızı üfleyecek kimseler yok artık...

Eski hikayeleri kalbinden, aklından azat etmek ya da en azından buna niyet etmek zorunda olduğunu ne de güzel öğreniyorsun zamanla.

Sevilmediğini hissettiğin bir evde büyüdüysen eğer, yaralarının izleri daha derin oluyor ve bir türlü üstünü silkeleyip yeni bir yola çıkamıyorsun.

Sevildiğini bildiğin bir evde büyüdüysen, hayatın iyiye evrileceğine dair olan inancını saklı tutuyorsun. Puslu bir grinin ortasındayken bile mavi bir fular takmayı ihmal etmiyorsun.

Nasıl kalkarsan kalk, önce göğe bakıyorsun. Çiçeklerini suluyor, radyoyu açıyorsun. "Demli bir çay iyi gider şimdi" deyip, "Bu da geçer" in içini ısıtan limanına sığınıyorsun.

Fakat üfleyerek değil de zamanla geçeceğine inanıyor, kalan izlere de razı oluyorsun.

Kendi yaranı pansumanlamayı öğreniyorsun hatta öyle bir hale geliyorsun ki yaranın üstüne çiçekli yara bantları bile yapıştırıyorsun.

Büyüyorsun işte... Çocukluğunun, gece yastığa başını koyar koymaz deliksiz uyuduğun gecelerini özölüyorsun.

Sonra büyümenin bir lanet olduğunu anlıyor ve ona da razı oluyorsun.

Sessizce akıyorsun hayatın içinde. Direnmeden, diretmeden, zorlamadan, yormadan... Ne yapıp edip bir şekilde içini ferahlatmayı öğreniyorsun fakat yaranın artık üfleyerek geçmediğini de çok iyi biliyorsun.

İşte o vakit, içindeki küçük kız çocuğuna " ÜFLEYİNCE GEÇER" deyip sımsıkı sarılıyorsun.

Ve nihayetinde artık yaralanmaktan hiç korkmadığını anlayıp, Mevlana'nın o şahane sözünü fısıldıyorsun içinden...

"YARA, IŞIĞIN İÇERİ SIZDIĞI YERDİR."

Işığımızın bol, dillerimizin latif, kalbimizin ferah olması dileğiyle...

Mayıs/2025

ARI KOVANI

TÜRKİYE'DE İLK KADIN YAYIN YÖNETMENİ

KONUK: Elif Gamze BOZO

SÖYLEŞİYİ YAPAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

Şule: Sevgili izleyicilerimiz, Arı Kovanı köşemizin bu ayki konuğu, Elif Gamze Bozo. Ben Kendisini tanıyorum. Kendi sesinden onu size tanıtmak istiyorum. Hoş Geldin, Elif Gamze.

Elif: 1985 Ankara doğumluyum, cam kemik hastasıyım. İlk ve Orta okula normal örgün eğitimle Başladım. Rahatsızlığım, Kırıklarım ve geçirdiğim kaza yüzünden öğrenimimi Açık Lise ve Anadolu Üniversitesi Açık öğretim Fakültesi'nde sürdürdüm. Halkla ilişkiler ve Gazetecilik okudum. Arkasından Türk Telekom Çağrı Merkezi okulu. Sonra da Atatürk Üniversitesi Açık öğretim fakültesi Adalet Bölümü. Şimdi de Hukuk fakültesi Akdeniz Üniversitesi Kıbrıs araştırma birimi var, üçüncü sınıftayım. Yani avukatlığa bir yıl kaldı. Asıl mesleğim gazetecilik. Bir yıl da Almanya'da bir üniversiteden medya hukuk araştırmaları üzerine eğitim aldım. Medya Hukuk araştırmaları üzerine çalışmalara uzun süre devam ettim. 25 Yıldır gazetecilik yapıyorum. Evrensel Gazetesi, Sol Fa Sol TV, Gazete sol Fa Sol, gibi kurumlarda çalıştım. Halen Özgür Yurttaş haber genel Yayın yönetmenliği yapıyorum. Bu süreç içinde farklı mecralarda sanatsal üretimlerim de oldu. Beş kitap yazdım. İlki, "ille de Hayat", ikincisi 'Gitmek İçin Gelir Aşk', üçüncüsü "Kambur Güvercin". Bir de "Kendime Engel Olamıyorum Senegal" var ki iki defa yayınlandı farklı hikâyeler

barındırdığı için. Son kitabım da “Akrilik lirik”. Bu arada gazetecilikten dolayı fotoğrafçılık benim olmazsa olmazım. 2015’ten sonra, geçirdiğim kaza sonucu resim yapmaya başladım.

Şule: Nasıl bir kaza?

Elif: Tekerlekli sandalyem su mazgallarından birine takılınca ters döndü, havada taklalar attım. Pek çok kırığım oldu. Bu talihsizliğin nedeni şehir planlamasının engelliler düşünülerek yapılmaması.2016’de bir de trafik kazası geçirince eve kapanmak zorunda kaldım. Gazeteciliği uzun süre yapamadım. Yöneticiliğime devam ettim. Yazılar yazdım. Annemin bir sözü üzerine Alçılar içinde yatmakta olduğum bir gün anneme “Gazeteye gidemiyorum. Fotoğraf da çekemiyorum. Ne yapacağım ben?” deyince o da “Çekemediğin fotoğrafların resmini yap.” diyerek bana resim malzemeleri getirdi. Resmim gittikçe kendi yolunu buldu, gelişti. Hayal ettiğim şeylerin birer birer resmini yaptım. Resimlerimin beğenilmesi üzerine fotoğrafların arasında bunları da sergilemeye başladım. Yetmiş kişisel sergim oldu. 15 uluslararası sergide yer aldım. Japonya’da, Yunanistan’da, ABD’de, İtalya’da sergilere katıldım. Gazeteciliğim süresince Engelli hakları üzerine çalışıyordum zaten. Bu konuda araştırmalar yapıyor, yazılar yazıyordum. Adalet bölümünü okurken, medya hukuk araştırmaları eğitimim sırasında engelliler alanının ne kadar kırılgan olduğunu anladım. Adalet bölümünü yüksek onur belgesiyle bitirince, bunu bir hukuk fakültesiyle taçlandırmak gerektiğini düşündüm. Üçüncü sınıftayım. Bu arada engelli hakları, engelli bireylerin adalete erişimi, Ceza İnfaz hukuku açısından durumları, sığınma evlerindeki koşulları üzerine çalışmalar yaptım. Bir Kimliğin, bir grubun öncülüğünü yaparken buldum kendimi. Yaptığım çalışmaları, üretimlerimi kapsayan bir sergi açtım 25 Kasım kadına karşı şiddetle mücadele gününde. “Saçlarımı savururum, haklarımı savunurum” başlıklı bu sergilerde Daha sonra İstanbul Kadın müzesinin de katkılarıyla sanatımı toplumsal alanda bir mücadele sürdürmek için kullandım.

Şule: Bayağı azimli, mücadeleci, meşakkatli, geniş yelpazede bir yaşamın olmuş. Bu durumun tek tek üzerinden geçerek anlatalım istersen. Cam kemik hastalığının olduğundan bahsettin. Engeller yüzünden vücutta kırılmalar oluyor. Nasıl önlemler aldın mesela? Ev ortamında en azından? Nasıl hayatını sürdürüyorsun?

Elif: Ev bana göre düzenleniyor, akülü ve aküsüz tekerlekli sandalyemi rahatça kullanabileceğim şekilde. Küçük kazaları önlemek için banyo düzenlemesi gibi küçük adımlarla başladık mesela. Ev içindeki erişilebilirliği temin etmeye çalışıyoruz. Bir taraftan da tedavime devam ediyorum. Fizik tedavi, su tedavisi, kas güçlendirme çalışmalarıyla, nefes egzersizleriyle yaşam sürüyor. Bu arada iş yaşamı devam ediyor. Haber geçmek, haber yapmak, ders çalışmak,

dernek çalışmaları... derken oldukça faal bir hayatım var. Kuşadası'nda Engelsiz Engelliler Yaşatma derneği başkan yardımcılığını da üstlendim.

Şule: Nerede yaşıyorsun Gamze?

Elif: Ben hem Ankaralıyım hem Kuşadasılıyım.

Şule: bayağı ilgili bir ailen var bildiğim kadarıyla. Annenle tanışmıştık. Her konuda destek oluyor. Tek başına bu kadar işin altından kalkılmaz çünkü. Bir de ilaçlar aldığını söylemiştin ya... Cam kemik hastaları kalsiyum içeren ilaçlar mı kullanıyor?

Elif: Her cam kemik hastalığının seyri ve tipi farklı oluyor. Bazısında kalsiyum veya demir ilacı, bazılarında her ikisi birden verilebiliyor. Ben daha çok kolajen almaya çalışıyorum. Bir taraftan da kemik yapısını oluşturacak ilaçlar alıyorum damar yoluyla. Bir taraftan da fizik tedavi alıyorum.

Şule: Bu kadar çok bölüm okumanın nedeni ne acaba? Sadece merak mı, okul sırasında engellenmiş olmanın getirdiği bir açlık mı?

Elif: Beni yaşam yolculuğum bu noktaya getirdi, sanırım. Ailem beni çok zor koşullarda okula kaydettirdi. Özellikle akrabalarından baskılar geldiğini biliyorum. “Bu kız için doktorlar çok yaşamaz diyorlar. Okuyup da ne olacak? Diğer kızın için çaba gösterece.” şeklinde. Benim engelli olmayan bir de ablam var. Annem de babam da ikimize eşit davrandı. Ablam nasıl okula gitti ise ben de gittim. Annem, bazen babam, bazen de ablam götürüyordu ayrımcılık yoktu. Arkadaşlardan da bir ayrımcılık görmedim. Asıl ayrımcılığı öğretmenler ve velilerden gördüm. “Ben sakat öğrenci istemem. Sınıfın görüntüsü bozuluyor.” gibi sözleri çok duyduk. Hatta, bende iz bırakan bir olay da şudur: Süper liseyi kazanmıştım. Kayıt yaptırdığımız zaman müdür izinliymiş. Dönünce beni fark edip, annemle beni odasına çağırarak “siz torpille mi bu okula geldiniz?” diye sordu. Annemin “kızımın not ortalaması yeterince yüksekti.” Demesi üzerine inanmayıp “Kızınızı alıp götürün. Ben sakat öğrenci istemem.” deyince müdür, ikimiz de sert tepkiler gösterip odadan çıktık. Ama müdür yirmi gün süreyle her gün gelip “sen hâlâ burada mısın? Ben sakat öğrenci istemiyorum. Seni alıp götürsünler.” dediğinde nasıl utandığımı, kendimi nasıl iğrenç biri gibi hissettiğimi tahmin edersiniz. Belimdeki kırıklar yüzünden süper liseden ayrılıp Açık liseye devam ettim sonradan. Buna rağmen Hacettepe Radyo Televizyon bölümünü kazandım. Ama kampüsün bana uygun olmaması nedeniyle açık öğretime devam etmek zorunda kaldım. Bu olaylar beni teşvik etti. Herkese kendimi kanıtlamak amacıyla okudum.

Şule: Çok ayrımcıymış gerçekten. Senin durumunu görünce kendisi utanmıştır, umarım. Hukuku da uzaktan mı bitiriyorsun?

Elif: Evet. Engelliler için büyük kolaylık, dijital ortamda devam edebiliyorum. Ama açık öğretim gibi değil. Sanal da olsa gerçek bir sınıf ortamı. Her dersi görüyoruz normal fakültelerde okutulan.

Şule: Onlar gerçek yükümlülüklerini yerine getiren bir üniversiteymiş demek ki. Gazetecilik konusunda engellilik bir sorun oluşturdu mu, yoksa şanslı bir ekibin içine mi düştün? Destek nasıldı? Pek çok gazetede yer aldığını söylüyorsun.

Elif: Çok şanslıydım. Evrensel Gazetesi'nde arkadaşlar, bana engel çıkarmadıkları gibi engelleri kaldırıyorlardı önümden, yol gösterdiler, yönlendirdiler. Bugün genel yayın yönetmeni olduysam onların ve Aydın Çubukçu'nun sayesinde. Sermaye bağlı gazete ve televizyonlar engelli bireyleri çalıştırmazlar, ama benim gittiğim kurumlar hiç zorluk çıkarmadı. Hiçbir zaman “sen bu işi yapamazsın,” sözünü duymadım. Hatta “Elif, bu senin işin.” Deyip bana haber pasladıkları çok olmuştur.

Şule: Engellilik dışında da haberler yapıyorsun, değil mi?

Elif: Evet. Sol Fa Sol TV'de siyaset, gündem haberlerini içeren uzun programlar yaptım. Engelli hakları üzerine de haberler yapıyordum.

Şule: Genel yayın yönetmenliği alanında engelli olarak teksin, sanırım.

Elif: Evet. Hatta kadın olarak da ilkim. Başka kadın genel yayın yönetmenleri var mı, bilmiyorum.

Şule: Bundan bir ücret alıyor musun?

Elif: zaman zaman alıyoruz.

Şule: Harika gerçekten. Peki, beş kitap yazdığını söyledin. Bunlardan konuşalım biraz. Hayallerin nedir?

Elif: ilk kitaplarım biraz gençlik heyecanıyla, amatör ruhla yazılmış, yazarlık denemesi sayılacak kitaplardı. ‘Kendime Engel Olamıyorum Senegal’ kitabım benim için en gözde ve önde gelen kitabımdır. Çünkü ben bir batı Afrika gezisine gittim. Safariye çıktım, belgesel çektim. Siyahi insanlarla yaşadım. Fotoğraf çektim, Aynı sofraya oturdum. Çok güzel bir deneyim oldu. Bir cam kemik hastası için tehlikeli olacağını söyleyerek beni engellemeye çalışanlara karşı durdum. Bunu

doktorumun, Prof. Dr. Özgür Demir hocamın cesaretlendirmesiyle yaptım. Kitabın adı da buradan geliyor. Bütün aşılarımı yaptırdım, tedavilerimi tamamladım. Sağlık kontrollerimi yaptırıp Senegal'e annemle gittim. Birçok ülkeyi gezdim, fotoğrafladım. Bu fotoğraflar hem kitaba girdi hem sergilendi, videolar belgesele dönüştü. Altyazılı, sesli betimlemeli bir belgesele hem de.

Şule: Bundan sonra yazmayı düşünüyor musun?

Elif: Tabii, Engelli hakları üzerine bir kitabın yazılması sürüyor bile.

Şule: bizim dergimizi izleme imkânın oldu mu hiç?

Elif: Zaman zaman inceliyorum, bazı şeyler alıyorum da.

Şule: Bizim için bir şeyler yazmayı düşünür müsün?

Elif: Düşünürüm ama 'Özgür Yurttaş' çok dolu dolu gidiyor. Hep siyasetçilerle röportajlar yapıyorum. Ama fırsat buldukça, senede iki defa olur belki.

Şule: Röportaj da yapabilirsin. Biz de seve seve dergimizde seninle birlikte çalışırız. Fotoğraftan resme geçmek güzel bir dönüşüm olmuş, annenin tavsiyesiyle. Ne ile çalışıyorsun, suluboya, yağlı boya?

Elif: Akrilik. Son kitabıma da o ismi verdim. Resimlerle ilgili yazılar da yer aldı. Bazı şeyleri sözle ifade etmek yetmeyince sanat devreye giriyor. Ben de sanatla derdimi anlatmaya çalışıyorum. Mesela, insan hakları üzerine kaygılarımı. Sokakların bize uygun olmayışı, insanların gözündeki ayrımcılık, bu tür dertlerimi sanatla anlatıyorum.

Şule: Çok güzel bir sıçrama olmuş. Haber konusunda, haber mi hazırlıyorsun, söyleşiler mi yapıyorsun?

Elif: bir ekibimiz var. Ben özel haberleri yapıyorum. Siyasetçilerle söyleşiler... Zamanımızın çoğu mecliste geçiyor. Basın açıklamalarını kaçırmamaya çalışıyoruz. Ekip arkadaşları birbirini yönlendiriyor. Ekipten Murat Mehmet Yıldırım ile beraber karar veriyoruz. Bu haber nereye uygundur? Yayınlanmalı mıdır? Bazen telefon elimizde 24 saat bir haberi takip ettiğimiz oluyor. Haberleri haber merkezinden aldığımız gibi kendimiz de özel haberler yapabiliyoruz. Güzel bir ekibimiz var. Güzel işler çıkarıyoruz. Gazetecilik de zaten bir sermaye bağlantılı kurumda değilseniz gönül işidir. Bu işe yeni başlayacak kişilere yardımcı oluyoruz. Tecrübelerimizi paylaşıyoruz.

Şule: ekip ruhu işi hızlandırıyor, zevkli hale getiriyor. Kadınlarla ilgili haberlerde önyargılar çok oluyor. Bu konuda çevrendekilere nasıl destek oluyorsun?

Elif: Bizimle ilgili haber yaptıklarında bunları gözden geçirip eleştirilerde bulunuyoruz. Engelliler ve kadınlarla ilgili haberlerde bu grupların acınası varlıklar olduğu yolunda bir izlenim oluşmasın diye meslektaşlarıma eleştiriler yöneltebiliyorum. Gerek eğitim sırasında Gerekse çalışma sırasında kullandığımız dil çok önemli. Bu konuda arkadaşlarımı uyardığım çok olmuştur.

Şule: Ülkenin durumuyla ilgili öngörülerin var mı? Hem bir gazetecisin hem de bir kadın.

Elif: söylenecek şey çok. Öncelikle bir adalet boşluğumuz var. Hukukun üstünlüğü çok uygulanmıyor. Bu konuda siyasetçilerin bir şeyler yapması gerekiyor. Medyanın rolü çok önemli. Medya onları nasıl anlatıyorsa toplum da öyle yönleniyor. Sosyal medyanın dili de çok önemli. Mesela, kadın cinayetleri her gösterilişte sanki normal bir şeymiş algısı artıyor. Normal olmaması gereken normalleşti. Toplum olarak bir çürümeye doğru gidiyoruz. Mecliste bizi temsil edenler, adalet alanında çalışanlar, avukatlar da dahil, bu çürümenin içinde. Dikkatli olunmalı.

Şule: Maalesef öyle. Son olarak bize söylemek istediğin şeyler varsa onları da alalım.

Elif: çok teşekkür ediyorum, dolu dolu güzel bir röportaj oldu. Umarım siz de keyif almışsınızdır. Bana da zaman ayırdığınız için ayrıca teşekkür ediyorum. Okuyucunuz bol olsun, yolunuz açık olsun.

Şule: Bizim için de güzel bir yolculuk oldu. Senin her yönünü konuşmak, bu kısa sürede ancak bu kadar mümkün oldu. Ayrıca gazetecilerin, kadınların, engellilerin görüşleri bizim için önemli. Bize yönelik eleştirilerin varsa seve seve duymak isteriz. Ben de 22 Temmuz gününden okuyucularımıza sevgi, saygı ve selâmlar gönderiyorum. Umarım, umutlu günler bizi bekliyordur.

KADINLAR, GEZEĞENLER VE CÜCELER

YAZAN: Ergür ALTAN

erguraltan@gmail.com

Sigaramı kendim yakabilirim bayım, sen bana kendi ellerinle kahve pişiremeyeceğine göre yemişim senin centilmenliğini!

Taksiye binişimde kapıyı açman beyefendi yapmıyor seni kuzum. “Paramızı biriktirip bir pikap alalım, sevdiğimiz şarkıları plaklardan dinleyelim” dediğimde, “siz kadınlar böyle boş şeylere sarıyorsunuz” diye cevap verişin, benim için alışlagelmiş bir sığılık hali.

Bana “Siz” diye hitap etmen, seni saygıdeğer bir adam kategorisine sokmaz benim nazarımda. Gözyaşlarıma elleriyle dokunması sevdiceğimin..., Böyle bir fantezim var benim, sen de bahsetsene kendi fantezilerinden...

Seni evlendirmek için can atan annene selam söyle benden taraf, hiçbir zaman garanti değil her gün sofrada üç çeşit sıcakık aş bulman. Seni sevebilseydim can yoldaşın olurdu. Annene de ki, “can yoldaşlığını garanti ediyor, ama tabldotu unutmamı öneriyor!”

Hatırlıyor musun, bir gün bir cüce adam gördük simit satan. “Allah da bunu böyle yaratmış” dedin. Sokuldum o güzel can’a. “Merhaba, kolay gelsin” dedim. “Teşekkür ederim” dedi. “Rica etsem iki simit verebilir misiniz?” dedim. “Elbette hanımefendi” dedi gülümseyerek. Sen hemen elini cebine attın. Sen gibi erkekler yalnızca elinizi cebinize atmayı bilirsiniz zaten, inceliklerden soru geldi mi boş kâğıt verirsiniz! Sana ödetmedim parayı. Ben de gülümsedim dosta. Farkında mısın, bir güzelliğe hem “can” diyorum, hem de “dost.” Bizi uğurlarken söylediği şeyi unutmayacağım asla, “hoşça kalın, dostlukla...” Ben ilk kez dostlukla uğurlandım, sen de öyle büyük ihtimalle. “Allah da bunu böyle yaratmış” dediğin bir adamda içtenliği duyumsadım ben, güveni ve huzuru. Sende ve nicesinde duyumsamadığım güzellikleri bana yaşatan o emekçiye şükran borçluyum...

Tam da şu anda, “ne cüceymiş be arkadaş!” dedin içinden kızgınlıkla. Bazı kadınlar yerden yüksekliğinin ne kadar olduğuna bakmıyor bir adamın, ruhlarındaki gezegenlerden birinde seyrediyorlar her şeyi, herkesi. Ruhumda birçok gezegen var benim, şu üç günlük dünyanın hoyratlıklarından arınmış ve inceliklerle ışıldayan gezegenler. Ben o cücenin ruhunun yükseltisindeki büyüleyiciliği görüyorum senin akıl sır erdiremeyeceğin ötelere. Ama sana bakınca bir nokta bile göremiyorum nedense...

Bir adam, sevişmek istediği bir kadına niye küfreder ki? Yok, bir de sesli söyleseydin o eril iğrençliği! İçini okuyorum ben senin. Yalnız yaşayan sana, “ütüyü becerebiliyor musun?” diye sorduğumda, “bir kadın var işte, tutuşturuyorum eline birkaç kuruş, geliyor haftadan haftaya ev işleri için” diyen sen, bana âşık olsan ne olur, olmasan ne olur! Ayrıca tayyörümü kendim giyerim canım benim, sen zahmet etme ne olur...

Şans verdim sana ben Bir değil, iki değil, üç değil... Bazı kadınlar bazı adamlara defalarca şans verirler ve sonra da şanslarına küserler! Şansıma küstüm senin yüzünden balım! Ama ne yaptım dün biliyor musun? O cüce adam vardı ya, onu evime davet ettim. “Dostum olur musunuz?” dedim. Şaşırdı, sevinçliydi şaşkınlığı. “Sahi mi söylüyorsunuz, olurum elbette” dedi. “Evime gelir misiniz bu akşam, çorba içeriz beraber” dedim. “Annem” dedi, “ütüsü birikti, çamaşırlarını ütülemem gerek...” “Ben geleyim, beraber ütüleyelim o çamaşırları” dedim. “Sağ olun, ben kendim hallederim” dedi. “Çorba yapar mısınız size gelsem?” dedim. “Tarhana çorbası sever misiniz?” dedi. “Siz çok güzelsiniz” dedim bir adama ilk kez. “O sizin güzelliğiniz” demedi bana, deseydi de basmakalıp bir söz olarak duyumsamazdım bunu. “Ben her gün hor görülüyorum, iyi ki varsınız” dedi...

Gittim evine onun. Yatalak annesiyle tanıştırdı beni. Öpüverdim teyzemin elini. Tarhana çorbasını kendim içirdim teyzeme. Kahve pişirdi bana dostum. Sonra annesinin çamaşırlarını ütüledik. Benim ilk kez böylesine içten bir dostum oldu. “Allah böyle bir adamı iyi ki yaratmış” dedim. En son babam için kurmuştum bu cümleyi; on bir yaşındayken ben, bu dünyadan çekilip, ruhumdaki gezegenlerden birine sığınan babam için. İç dünyam yok benim, içsel gezegenlerim var babamın sığındığı, incitilenlerin barındığı, hor görülenlerin soluklandığı...

Sol göğsümün altında bir yara izi duracak ölünceye dek, sırtımda morluk, ömrümde sızı. Hikâyemi anlatacağım bir adam çıkmamıştı karşıma, ta ki beraber ütü yapabileceğim bir can`la tanıştığım güne kadar.

Simit ısmarlayışımı unutma olur mu bayım? İnan ki çok kıymetli bir hatıra bırakıyorum sana.

Bazı kadınlar sigaralarını kendileri yakarlar bir ömür boyu; ah, cüce dostum gelse de babam gibi sarılsa bana...

SANATIN KADIN SESLERİ TEMMUZ

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktarr@hotmail.com

Sıcaklığıyla kasıp kavuran bir yaz ayından hepinize merhaba değerli dergi dostlarımız. Bu ay Sanatın Kadın Seslerinde iyi bir köşe hazırlamaya çalıştık sizlere. Önce başlıklar:

Ünlü edebiyatçı Pınar Kür hayatını kaybetti

Sanatçılardan Ayşe Barım isyanı: Yaşamını yitirmesini istemiyoruz

Rüçhan Çamay hayatını kaybetti

AYDİLGEDEN KADINLARA ANLAMLI destek

15 yaşındaki Türk piyanist Almanya'da birinci oldu

Sanat tarihinin unutulmuş kadınları geri dönüyor

Ünlü edebiyatçı Pınar Kür hayatını kaybetti

Akademisyen, edebiyatçı, çevirmen Pınar Kür yaşamını yitirdi.

Yekta Kopan, sosyal medya hesabından yaptığı paylaşım ile acı haberi verdi. Edebiyatçı, çevirmen ve akademisyen Pınar Kür'ün hayatını kaybettiğini duyuran Kopan, "Pınar Kür'e veda ettik. Edebiyatımızın büyük kaybı... Başımız sağ olsun. Başta oğlu Emrah Kolukısa olmak üzere bütün aile büyük üzüntü içinde" ifadelerini kullandı. Pınar Kür'ün Annesi İsmet Kür, Türk dili ve edebiyatı öğretmeni, babası Behram Kür ise Fransızca ve matematik öğretmeniydi. Lise eğitimini Robert Koleji'nde tamamladıktan sonra lisans eğitimini Queens College ve Boğaziçi Üniversitesi'nde tamamladı. Ardından Sorbonne Üniversitesi'nde karşılaştırmalı edebiyat alanında doktora yaptı.

İstanbul Üniversitesi Yabancı Diller Okulunda İngilizce okutmanı oldu. 2013 yılı Mayıs ayında Ankara Öykü Günleri kapsamında onur ödülüne layık görüldü.

Oyuncu Can Kolukısa ile olan evliliğinden babası gibi oyuncu olan oğlu Emrah Kolukısa dünyaya geldi.

PEN Türkiye Yazarlar Derneği de Pınar Kür'ün ölümü hakkında "Pınar Kür sonsuzluğa göçtü, acımız büyük" başlığı ile yaptığı başsağlığı açıklamasında yazarın edebiyata ve topluma kattığı

değeri vurguladı. Açıklamada, "Öykü ve romanlarında kadın kimliğini araştırdı, toplumsal ve bireysel baskıları, özgürlükleri sorguladı. Sesi çıkmayan kadınların, dili oldu," denildi. Usta yazar için İstanbul'da Teşvikiye Camisi'nde cenaze töreni düzenlendi.

Törene Kür'ün yakınları, sevenleri, Türkiye Yazarlar Sendikası üyeleriyle birlikte sanat ve edebiyat dünyasından isimler katıldı. Kür'ün oğlu v Emrah Kolukısa başsağlığı dileklerini kabul etti. Pınar Kür'ün cenazesi Teşvikiye'deki törenin ardından Yeni Ayazağa Mezarlığı'nda toprağa verildi.

Sanatçılardan Ayşe Barım isyanı: Yaşamını yitirmesini istemiyoruz

Ünlü oyuncu Birce Akalay, sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımında, cezaevinde tutuklu bulunan ve ciddi sağlık sorunları yaşayan ünlü menajer Ayşe Barım için isyan etti.

Ayşe Barım'ın serbest bırakılması için çağrı yapılan paylaşımında şu ifadeler yer aldı: "Ne sesi gidiyor kulaklarımdan ne 20 kilo vermiş, her an ölüm riski taşıyan hastalıklarından yorgun düşmüş yüzüne rağmen duruşma boyunca bize halâ güç vermeye çalışan gözleri. Ayşe Barım "üç beyin anevrizması" ve "acil ameliyat gerektiren 6 farklı kalp rahatsızlığı" ile bir hücrede yargıya masumiyetini ispatlayabilmek için, ailesi ve sevdikleri için tüm gücü ve inancıyla yaşam mücadelesi veriyor. Anı ölüm riski olduğunu çok kez sizlere duyurmaya çalıştık. Yaşam hakkını, itibarını ve onurunu geri istiyor. Ayşe barın sadece menajerim değil, canımızın içidir ve şu noktada yaşam hakkı esastır. Her gün her gece bu korku ile yaşamak başta kendisi ve ailesi olmak üzere biz dostları ve sevenleri için çok ama çok zor. Yüce adaletin bir gün tecelli edeceğine hiç şüphem yok. Masumiyet karinesi ve tutukluluk tedbirinin son çare olması prensibinin göz önünde bulundurulması gerekir. Bu süre zarfında canımın, dostumun yaşamını yitirmesini istemiyorum..."

Barım için, ünlü oyuncu Serenay Sarıkaya'dan da bir mesaj geldi.

Instagram hesabından bir hikâye paylaşan Sarıkaya, "Noktasından virgülüne her şeyi çok güzel izah etmiş bir yazı. Hiçbir suçu olmadığı aşikâr olan, sadece işini yaptığı için ve bir kadın olarak bunca yıl tek başına bu kadar kuvvetli ve başarılı olabildiği için bunları yaşamak zorunda bırakılması, böylesine ağır bir bedel ödettirilmeye çalışılması, gerçekten akla ve vicdana sığmayan bir zulüm. Ayşe Barım hiçbir suçu olmadığı için ve daha kötü bir şey olmadan sağlığına bir an önce kavuşabilmesi için serbest bırakılmalıdır. Yaşam hakkı geri verilmelidir" notunu düştü.

Rüçhan Çamay hayatını kaybetti

Türk müziği ve sinemasının önemli isimlerinden Rüçhan Çamay, 94 yaşında hayata veda etti.

Ünlü sanatçının kızı Melike Demirağ, acı haberi sosyal medya hesabından, "Annem annem, hayat arkadaşım, yoldaşım. Sensiz zor gelecek" sözleriyle duyurdu. Rüçhan Çamay, 30 Mayıs 1931 tarihinde İstanbul'da doğdu. Annesi Mebrure Hanım ve babası Asım Bey'in evliliği, Rüçhan Çamay henüz bir yaşındayken sona erdi. Çocukluğunu İstanbul'da geçirdikten sonra, annesi Türkiye'nin

ilk kadın spikerlerinden biri olarak görev yaptığı Ankara Radyosu'nda çalıştığı için Ankara'da büyüdü.

Müzik yeteneği, müzik öğretmeni Celal İnce tarafından fark edilen Çamay, Ankara Üniversitesi Devlet Konservatuvarının Piyano ve Şan Bölümlerinde eğitim aldı. 12 yaşında konservatuvar öğrencisiyken Ankara Radyosu Çocuk Kulübü'ndeki Nedim Otyam yönetimindeki koroda yer aldı. Öğrencilik yıllarında caz müziğe ilgi duyan sanatçı, Ankara Radyosu'nda caz şarkıları seslendirdi. Rüçhan Çamay, 'Aşk ve Kin', 'Zorla Evlendik', 'Yuvamı Yıkamazsın' ve 'İstanbul Geceleri' adlı sinema filmlerinde oyunculuk yaptı.

AYDİLGEDEN KADINLARA ANLAMLI destek

Şarkıcı Aydilge, 12 Ekim 2024'te sosyal medya hesabı üzerinden hakkında hakaret içerikli paylaşımlar yaptığı gerekçesiyle Zeynep T. hakkında suç duyurusunda bulundu. Avukatların sunduğu dilekçede, Zeynep T.'nin; "Seni dinleyen 3 kişi falan var. Bot bastığını anlamadık sanma. O kadar duyarlı olduğunuz, kafa yordüğünüz falan da yok" dediği yer aldı.

Şikâyet üzerine İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcılığı'nca 'hakaret' suçundan soruşturma başlatıldı. Soruşturma kapsamında ifadesi alınan Zeynep T.'nin; "Söz konusu paylaşımı müştekiye atmadım, onu etiketlemedim veya bir paylaşımına cevap vermedim. Söz konusu paylaşımı bambaşka konuya hitaben, kimseyi hedef almadan kendi kendime yazdım" dediği kaydedildi. Dosya uzlaştırma bürosuna gönderilirken, taraflar arasında yapılan görüşmeler sonucunda uzlaşma sağlandı. Taraflar şüpheli Zeynep T.'nin 'Önce Çocuklar ve Kadınlar Derneği'ne 25 bin lira bağış yapması şartıyla anlaşmaya vardı. Savcılık, uzlaşma nedeniyle kamu adına kovuşturmayaya yer olmadığına karar verdi.

15 yaşındaki Türk piyanist Almanya'da birinci oldu

Bursa doğumlu 15 yaşındaki genç piyanist Arya Su Gülenç, Almanya'nın en prestijli [müzik](#) yarışmalarından biri olan 62. Jugend Musiziert'in Federal Finali'nde büyük bir başarıya imza attı. 5-11 Haziran tarihleri arasında Wuppertal kentinde düzenlenen yarışmada, Piyanolu Üçlü – V. Grup kategorisinde yarışan Arya Su, kemancı Malika Schulze ve viyolonselci Levi Enns ile birlikte oluşturduğu üçlüyle birincilik ödülüne layık görüldü.

Piyano eğitimine Bursa'daki özel bir müzik merkezinde başlayan Arya Su Gülenç, kariyerini uluslararası başarılarla taçlandırmaya devam ediyor. 2023 yılında Almanya'da düzenlenen Fulda Uluslararası Pianale Yarışması'nda da birincilik kazanan genç yetenek, aynı yıl Bursa Bölge Devlet Senfoni Orkestrası ile sahne aldı. Arya Su, eğitimini Azerbaycan Devlet Sanatçısı ve 'hocaların hocası' unvanıyla tanınan Yıldız Aslanova ile sürdürdü. 2024 yılında ise Almanya'daki Hochschule für Musik, Theater und Medien Hannover (HMTMH) bünyesinde, üstün yetenekli genç sanatçıların

kabul edildiği Institut zur Früh-Förderung Hochbegabter (IFF) programına kabul edilerek dikkatleri üzerine çekti.

Son başarısının ardından Arya Su ve arkadaşları, birçok festival ve konser organizasyonundan davet aldı. Trio, 21 Haziran'da Alman NDR TV için özel bir konser kaydı gerçekleştirdi. Ayrıca grup, 5 Temmuz'da Georg-August-Universität Göttingen'de düzenlenen bilim konferansında sahne aldı.

Sanat tarihinin unutulmuş kadınları geri dönüyor

Sanat tarihinde kadınların yüzyıllar boyunca erkek sanatçıların gölgesinde kaldığı artık herkesin bildiği bir gerçek. Ancak bu durum yalnızca kadın sanatçıları değil, sanat dünyasının her alanında rol oynayan kadınları da etkiliyor. Özellikle son yıllarda dünya genelindeki müzeler, bu adaletsizliği tersine çevirmek için etkin biçimde çalışıyor ve sanat tarihinde arka planda kalmış kadınların hikâyelerini yeniden gün yüzüne çıkarıyor. Bu bağlamda Amsterdam'daki Van Gogh Müzesi, Vincent van Gogh'un yaşamında çok önemli bir yere sahip olan ancak uzun yıllar göz ardı edilen bir kadını öne çıkarıyor: Jo van Gogh-Bonger. Jo, Van Gogh'un kardeşi Theo'nun eşi idi ve bugün Van Gogh'u dünyanın en büyük sanatçılarından biri olarak tanımamızın ardında onun yıllar süren mücadelesi yatıyor. Van Gogh'un sanatı, o dönemde birçok kişi tarafından anlaşılmamış ve takdir edilmemişti. Ancak Jo, sanatçının eserlerini ticari birer ürün olarak değil kültürel bir miras olarak değerlendirdi ve bunun etrafında stratejik bir yapı kurdu.

İki kardeşin erken yaşta yaşamını yitirmesinin ardından Jo, Van Gogh'un sanatsal mirasını sahiplendi ve tüm yaşamını bu mirası dünyaya tanıtmaya adanmıştı. Van Gogh'un ünlü mektuplarını yayımladı, Hollanda ve dünyanın farklı yerlerinde sergiler düzenledi, özel koleksiyonerlere ve etkili galericilere stratejik satışlar yaparak sanatçının bugünkü ününün temellerini attı. Müzedeki sergide Jo'nun, ünlü Amsterdamlı ressam Isaac Israels tarafından yapılmış portreleri yer alırken kaleme aldığı yüzden fazla mektup da ziyaretçilerle buluşuyor. Bu belgeler, Jo'nun Van Gogh ailesindeki kritik rolünü ve dönemin sanat dünyasındaki konumunu anlamamıza yardımcı oluyor. Benzer bir çaba Zürih'te de yürütülüyor. Kunsthaus Zürih'te açılan Suzanne Duchamp retrospektifi, Marcel Duchamp başta olmak üzere üç erkek kardeşine kıyasla sanat tarihinde geri planda kalmış bu önemli sanatçıyı yeniden keşfetmeye odaklanıyor. Suzanne Duchamp, "Paris Dada" hareketinin önemli bir figürüydü ve modernizmin gelişiminde kritik bir rol oynamıştı. Ancak sanat dünyasının erkek egemen yapısı nedeniyle genellikle bağımsız bir sanatçı olarak kabul görmemiş ve yaşamı boyunca ünlü erkek kardeşlerinin ve sanatçı eşi Jean Crotti'nin gölgesinde yaşamak zorunda kalmıştı. Suzanne Duchamp'ın yaşamöyküsü, kadın sanatçıların tarihten nasıl silindiğinin çarpıcı bir örneğidir. Sanatçının yaşamına ilişkin bilgilerimiz oldukça sınırlıdır çünkü Avrupa ve Amerika'da dağınık halde bulunan bazı mektuplar dışında kişisel günlük veya not bırakmamıştır. Bu belge

eksikliği, kadınların sanat kanonundan dışlanmalarına ek olarak, Duchamp'ın yeterince tanınmamasının da temel nedenlerinden biri olmuştur. New Yorklu galerici Francis M. Naumann gibi isimler, Suzanne'ın sanat tarihindeki hak ettiği yeri alabilmesi için uzun yıllar mücadele etmek zorunda kalmıştır. Bu iki sergi gösteriyor ki sanat tarihini yeniden yazmak ve daha kapsayıcı hâle getirmek artık müzelerin öncelikli hedefleri arasında yer alıyor. Kadınların hem sanatçı hem de sanat hamisi ve koleksiyoner olarak üstlendikleri roller giderek daha görünür hale geliyor. Bu değişim, yalnızca geçmişin adaletsizliklerini telafi etmek değil gelecekteki kuşaklar için daha eşitlikçi bir sanat dünyası inşa etmek açısından da son derece önemli.

Gelecek sayımızda sanata ve kadına dair ne varsa yine sizlerle buluşturabilmeyi umut ediyoruz.

20.07.2025

GEÇMİŞ ZAMAN OLUR Kİ...

YAZAN: Ayşe Gülçin İLHAN

aysegulcinilhan@gmail.com

Vadideki kavak ağaçlarının kıpırdanmak için bahaneye baktığı ama o esintiyi bulamadığı bir yaz akşamındadır şehir. Mevsim ne olursa olsun ama ille de çay olsun diyenlere kocaman mavi porselen demlikte haysiyetli bir çay düzeneği mutluluk getirir. Sosyal birleştirici olduğu söylenen çay, içilmeye başlandığında Ankara biriktirdiği yağmuru indiriverir o dakika. Kasıp kavuran ağustos sıcaklığını anladık da bir şey vardı çözemediğimiz; günlerdir söylemek ister de söyleyemez sözünü bunalımlı hava ve içine attığı bir sırrı, dökmek istediği bir sürü gözyaşı vardır sanki. Oysa serde “Ankara” olmak var, efendi kalmak ve içinde taşıdığı sarıp sarmaladığı tonlarca kalabalığı var. On dakikalık yağmurla öfkesi dinecek kadar da yufka yürekli bir iklimin efendisi bizim şehir. Ona anlatmadan anlayan, görmeden seven lâzımdır en mertinden. Öyle ya havası sert, adamı mert derler bizim İlimize.

Şehir merkezinde yeşile ve ağaca fazla rastlanmaz, metropol olmanın gereğidir ille de doğasız olmak. Yolu Olgunlar sokağa düşmeli insanın ve kitap özlemeli ara sıra. İşte o sokakta bir dizi ağaç yükselir gökyüzüne. Vakitlerden akşamüstü olmalı hatta sokak lambalarının yandığı saatlere denk gelmeli Ankara'nın baş başa romantizmi. İşte tam da o akşam üstü başlamalıdır Olgunlar sokakta aşk.

Bu şehir bir kadında kişileşmiş uzun yıllar önce, bir sıfatı olmuş Ankara'nın. Meramını koca şehre nasıl anlatsın ki? Yakışıklı Ankara'm olursa belki bilen bilmeyene, duyan duymayana anlatır demiş. O saatten sonra şehir “Yakışıklı Ankara'm” olmuş. Eskiden beri Olgunlar sokaktan Tunalı

Hilmi caddesine her yürüdüğünde, Bakanlıklar durağında genç bir kızken buluştuğu jilet gibi takım elbiseli, kır saçlı, yakışıklı babası olmuş Ankara. Elinde üçe katlanmış iki tane günlük gazete ve kızın en çok sevdiği bordo kravat beyaz gömlek ve lacivert takım elbise babanın üstünde. Her baba yakışıklı ve her kır saçlı adam iyi bir baba olmuş kızın gözünde o zamanlardan sonra. Hayatın daha sade ve biraz daha adil yaşandığı yıllarmış kırk yıl önce ülkede ve Ankara’da. Kaldırımlar arasındaki eşitsizlik birbirinden bu kadar farklı değilmiş. Dilencilerin bile Türkçe konuştuğu yıllar meğer ne çok özlenecekmiş. Şimdilerin Arapça’sı, şusu, busu ne kaostur Kızılay. Mutlu olduğu yılları özlediği için mi yazar yoksa yazdıkça hasret mi giderir kalem, o da ilginçtir. Üst düzey memur babaların bürokrasiyle savaşı o zaman da çetindi ama kız çocuğunun gördüğü sadece iki yakışıklı vardı: Ankara ve Babası.

Atatürk Bulvarı pek değişmedi. Değişen ve eksilen hep insandı. Sevdikleri giden yalnızlaşmış işte o bu yüzden yalnızdı ve işin garip tarafı buna alışmıştı. Caddeler ve sokaklar herkesin sevdiğini bir köşesinde saklar, uğrayana hatırlatmak için. Kesip biriktirdiğimiz gazete kuponlarını teslim ettiğimiz o büfeler. Eve zar zor getirdiğimiz ansiklopediler. Mis gibi yeni kâğıt ve cilt kokusunu aldığımızda ayların kupon kesip biriktirme eziyetine de değmiş sonucuydu kitaplar. Öğrenci pasosunu gururla görevliye gösterip hakkımızla aldığımız indirimli toplu taşıma biletlerinin ceplerde unutulup koçanıyla çamaşır makinesine atılıp bir güzel yıkandığı hüsranlı anılar. Annemiz kızar diye sağa sola bakamadığımız, mağaza vitrininde gözümüzün kalamadığı yıllar. Kız kısmının kaldırım saydığı, oğlanlarla konuşmanın ayıp sayıldığı el alem ne der yıllarıydı. Bunları unutmaz şehir.

Ankara, Cumhuriyet’in ilk kuruluş yıllarında üzerine aldığı Başkent sorumluluğunun bilincinde Devlet ricalini gururla bağrında taşımış. Geçmişte aklı selim bürokrasinin sağduyu sahibi Devlet adamlarını görmüş, Mülkiyeliler Birliği direnişin ve sesleri yükseltmenin yeri olurken, az ötedeki Yargıtay binasında gerekenlerin gereği doğruca düşünülmüştü. Yönetim ve memur kentidir Ankara, aslında her şey ne kadar da yerli yerindedir ve olması gerektiği gibidir o yıllarda.

Aşklar bile.

Olgunlar sokaktan Tunalı Hilmi’ye hiç el ele yürünmese de Tunus caddesinin ağaçlı yolunda birbirine hiç “seni seviyorum” denmese de ve ihtimalden öteye gidemese de kimi sevdalar yine de “yakışıklı Ankara’m” a mâl edilmelidir, aşk adına bulvarlarda yazılan tüm dizeler.

Kalem tüm sessizliği ile fısıldar:

Ankara’m!

Şu yağmurlu puslu iklimine
Gam yükünü almış haline
Bir de gurbeti kattığın derdine
Ne çok şiir yazılır...

Sende iken sensizliğe
Dilindeki sessizliğe
Alıp gittiğin bensizliğe
Ne çok şiir yazılır...

Ankara'm kederdeyken
Gümüş başı dumanlıyken
Tüm düşleri çıkmazdayken
Ne çok şiir yazılır...

Senden olsun tüm hesaplar
Adı konmamış tebdil sevdalar
Serde var ise kaygılar
Ne çok şiir yazılır...

Ankara

2019

BUGÜN NE YİYELİM

Patlıcan Çığırta

Hazırlayan: rahime söylemez Çetin

Rahimecetin35@hotmail.com

Merhaba sevgili okurlar,

Benim de zaman zaman yaptığım, patlıcan ıırtma tarifini sizlerle paylaşacağım. Hazırsanız başlayalım:

Dört adet patlıcanın sap kısmını kestikten sonra alacalı bir şekilde soyalım. Ortadan ikiye kesip uzunlamasına dilimleyelim. Tencereye bolca yağ alalım ve patlıcanları kızartalım. Pişirme süresinde kaşık ya da kevgirle, mümkün olduğunca karıştırmaya çalışalım. Çok iyi karıştırmamak da patlıcanlar bol yağda kızardığı için sorun olmayacaktır.

Kızarttığımız patlıcanları havlu kâğıdın üzerine alalım. Aynı şekilde 5–6 adet yeşil biberi de uzunlamasına doğrayıp kızartalım. Kızarttığımız biberleri de patlıcanların üzerine ekleyelim.

Tenceredeki bol yağın bir kısmını ayrı bir kaba aktaralım, sadece biraz yağ bırakalım. Kızarttığımız patlıcan ve biberleri tekrar tencereye alalım. Üzerine kabuklarını soyup doğradığımız iki adet domatesi, 3–4 diş doğranmış sarımsağı ve tuzunu ekleyelim. Tencerenin kapağını kapatalım ve domatesler pişinceye kadar yemeğimizi kısık ateşte pişirelim.

Yaz aylarında patlıcanlar bolca bulunurken mutlaka denemenizi tavsiye ederim. Çok lezzetli bir yemek olduğunu düşünüyorum. Deneyeceklere afiyet olsun!

Başka paylaşımlarda görüşelim. Umutla kalın.

BİREY OLMAK

YAZAN: Filiz GÜLMEZ

Fdemir48@yahoo.com

“Kitaplar, kendinize ve başkalarına saygı duymayı öğretecek; yüreği, aklı dünya ve insanlık sevgisiyle dolduracaktır,” diyor Maksim Gorki. Kitap okuyarak kendimizi, yaşadığımız toplumu ve dünyayı sorgulayarak Gorki’nin söylediğini gerçekleştirir, hem de doğruyu eğriyi ayırt edebilen, kendi aklımızla düşünüp karar veren bireyler olabiliriz. Felsefeci Spinoza bu konuda şöyle der:” En güçlü, en bağımsız insan aklın buyruğuna giren insandır.”

Düşünmeden, sorgulamadan başkalarının düşüncelerine göre yaşayarak, seçimini yaparak birey olunamaz. “İnsan seçtiklerinin toplamıdır.” Aklını kullanarak doğası ve toplumsal istençler arasında dengeli bir sınır çizer. Ait olduğu toplumun kötü gidişini sorgulayabilen, eleştirebilendir. Özgür düşünceli olmayı başarmış, aynı zamanda iyi bir yurttaş olma kimliği de kazanmıştır.

İyi bir yurttaş ve birey olmayı başaranlar hem yerel hem de evrensel anlamda çocuk ve kadın haklarına inanmış, onların savunucusu olmuşlardır. Doğayı, hayvanları, tarihi, sanatı, sanat eserlerini, insan emeğini korumayı görev edinmişlerdir. Ülkesini ve insanlığı ilgilendiren her şey

karşı kendisini sorumlu hisseder. Her türlü ayrımcılığa, savaşıra, yoksulluğa, haksızlıklara karşıdır.

Kendi haklarını başkalarının haklarıyla sınırlayabilen, kendilerini denetleyebilen, yeri geldikçe özeleştiriyi yaşama biçimi olarak benimseyen insanlardır. Başkalarını anlama, sayma, hoşgörölü olma bunun için de yaşantılarını sınırlayabilme olgunluğuna ulaşan gerçek bireyler demokrasiyi de oluşturup yaşatabilirler. Mustafa Kemal Atatürk'ün kurduğu laik, çağdaş, demokratik Türkiye Cumhuriyeti de böyle bilinçli bireylerle korunur ve geliştirilir.

Birey olmayı başaranlar yaşama karşı da saygılıdır. Hayatı sever ve ciddiye alırlar. Nazım Hikmet'in dizelerinde dediğı gibi: "Yaşamı öylesine ciddiye alacaksın ki bir sincap gibi mesela/ yani yaşamın dışında ve ötesinde bir şey beklemeden/ yani işin gücün yaşamak olacak..."

Zamanın geri gitmediğini bildikleri için olanakları ölçüsünde yaşamdan tat almaya çalışırlar. Çünkü yaşamın onlara sunulmuş bir armağan olduğunu bilirler. Şair Ataol Behramoğlu'nun dediğı gibi" yaşadın mı yoğunluğuna yaşayacaksın her şeyi..."

Yarına kalmak da gerçek bireyin özelliklerindendir. Yaptığı güzel işlerle ve ürettikleriyle yarına kalabilir insan.

SELVİ BOYLUM AL YAZMALIM

Öykü

KABUKLU KARİDESLİ MAKARNA:

YAZAN: Eylem YURTSEVER

eylemyurtsever@gmail.com

O gecenin böyle sonuçlanacağını hiç kimse bilemezdi elbette. Hoş benden başkasının da bileceğı yoktu. Anlatsam bile bana hangi çılgın inanır bilmiyorum ama en azından deniyorum...

O gece, oturmuş hayatımın çok sıkıcı olduğunu düşünüyordum. Sınırlanmış olduğumu... Beni arayacağını söyleyen adam aramamıştı. Ondan telefon beklemekten yılmışım. Bir yandan beni kendisine bağlamak için bana iyi davranıyor, sözler veriyor, diğer yandan da bir paketten yırtılan, havadan hafif bir ambalaj parçasıymışım gibi üfleyerek uzaklaştırmaya bile zahmet etmiyordu.

Artık bu durumdan bıkmışım. Yanımda olduğunda ne kadar güzel zamanlar geçirdiğimizin bir önemi olmadığını anlamak zorundaydım. Bana kimse böyle zamanlar geçirtmiyor olabilirdi ama kimse bu denli önemsiz olduğumu da düşündürmemişti. Kendimden başka kimse...

Bunları dün de düşünmüştüm, ondan önceki gün de...

Tüm bu zavallı isyanıma rağmen ertesi sabah ona göndereceğim mesajın ne olacağı belliydi.

“Hani akşam görüşecektik? Sevdğin karidesli makarnayı yaptım.”

Zavallica değil mi!

Evet, kesinlikle böyle olacaktı. Biliyor musunuz! O makarna için karidesleri teker teker ayıklamıştım. Oysa ben kabuklarıyla pişmesini tercih ederdim. O zaman karidesler çok daha sulu olurdu çünkü. Sadece o, kabuklu karidesten iğreniyor diye o kadar zahmete girmek...

Şimdiyse içlerindeki suyu kaybedip pörsümüş karideslerim, vücut bütünlüklerinden çoktan vazgeçmiş makarnalarım ve ben baş başaydık.

Sonra zihnimin bir yerlerinde bir şeyler attı ve bir de baktım beni dikey bir durumda tutan tek şey yaslandığım sandalye olmuş. Her şeyin bilincindeydim ama vücudumu kontrol edemiyordum. O sıra bir sürü şey yaşamaktaydım çünkü.

Aynı saniyelerde...

Aramızda ruhsal bir bağ olduğunu hissettiğim bir atla gündüz vakti dörtnala bir şeye... bir aile görüşmesine yetişmeye çalışıyordum.

Mahcup bir adamdan bir çiçek alıyordum.

Bir yayı germiş, çok önemli bir müsabakada okçuluk becerilerimi sergiliyordum.

Bir sınıfta, bana bakan onlarca ilgili ruha bir şeyler anlatıyordum.

Bembeyaz bir önlükle koskocaman bir kazanı karıştırıyordum. Alnımdan akan terleri sildiğim havlumu neredeyse yere düşecekti ve ben omzumu kamburlaştırmış, onu sabitlemeye çalışıyordum.

Bir fotoğrafı banyo ettiriyordum.

Bir iğneye ipek bir iplik geçiriyordum.

Bir arkadaşımın sorunlarını dinliyordum ve aklımda kavga ettiğim kocam vardı.

Bir kadınla dans ediyordum.

Bir sineği tuzağıma kaptırmış, onu yemeye hazırlanıyordum.

Yerde bir yavru fare görmüştüm. Aklımda tek şey vardı. Onu yavrularıma götürmek...

...

Ne oluyordu böyle! Bunlardan hangisinin ben olduğumu sormama gerek yoktu çünkü içimdeki bir şey, hepsinin ben olduğumu biliyordu.

Nasıl bu kadar çok şey olabiliyordum?

Kendimi evreni çalıştıran bataryalardan biriymiş gibi hissediyordum. Bir sürü paralel evreni bir arada tutup onlara ışık veren sonsuz sayıda bataryadan sadece biriydim ama aynı anda pek çok şeydim. Sonsuz sayıda şey olduğumu bilmek korkutucu olsa da güzeldi. Gerçektir...

Ertesi gün ona o mesajı atmayacağımı biliyordum. Belki bir sürü hata yapacaktım ama bunu bir daha yapmayacaktım.

Sabah bu durumdan çıkacağımı, yani diğer versiyonlarımı yaşamaya devam edip etmeyeceğimi bilmiyordum. Onları hayatımın sonuna kadar hatırlayacak, kendi değerini bilmeyen bir kadından çok daha fazlası olduğumu bilecektim.

İşte bunları size o geceden üç gece sonra yazıyorken bile her şeyi yaşamaya devam ettiğimi söylemekten mutluluk duyuyorum.

Atımla seyahatim hâlâ devam ediyor. Daha yeni bir handan çıktım.

O mahcup adamla bazen akşam yürüyüşleri yapıyoruz. Gündüzleri aynı işte çalışsak da işimi değiştirmeyi düşünüyorum. Zaten bir sürü teklif alıyordum.

Müsabakada üçüncü oldum. Bana birkaç gümüş külçe verdiler.

Öğretmenliğe devam ediyorum. Çocuklarımla bir sürü şey yapıyoruz. Atölyeler, marangozluk, dikiş... Okulumuzun arkasındaki ormandaki ağaçlarla bile ilgileniyoruz.

Buraya bunları yazarken fark ettim de... Bir fareyi yakalayan bir kediye ne kadar kayıtsızca zevk alabiliyormuşum! Zevk aldığımı bile fark etmeye gerek duymayacak kadar kayıtsızca...

Şimdi mi?

Kabuklu karidesli makarnayı kendi başıma yemekte, diğer yandan da size bunları yazmaktayım. Bir kadeh de şarabım var yanımda...

FANTASTİK YAZINA GÜZEL BİR ÖRNEK: “DOKTOR UYKU”

YAZAN: Gülseren MÜNGAN

gulserenmungan@gmail.com

“Öfke, erkekleri kolay avlara dönüştürür.”

Zaman zaman kendimden, dünyada ve ülkemde olan bitenden, zorlu edebî okumalardan, hiçbir şey yazamamaktan, tembel ruh hâlimden kaçmak istediğimde, kızımın kütüphanesinden aşırđığım polisiye, gerilim, korku, fantastik öğeler içeren romanlara sarılırım. Zihnime çöreklenmiş, okuma, okuduğunu anlama, inceleme, irdeleme, yaratma, üretme adlı yılanın (İspanyollar gibi uzun bir adı var.) zehrinden kurtulmayı umarım. Bu tür okumalar, bedence ve zihince dinlenmem için bana iyi geldiğine inandığım okumalar...

Stephen King’in “DOKTOR UYKU” su bu nedenle seçtiğim romanlardan biri. Tanrı’nın, bazı insanlara doğaüstü yetenekler bakımından cömert davrandığını düşünmüşlüğüm çoktur. Özellikle bilimsel yöntemlerle kanıtlananlar konusunda bilgi sahibi oldukça, kanıtlanamayanlar için “henüz” ve “neden olmasın” demelerimi devreye sokarım. Fantastik gelir bazı şeyler bize, evet! Hayal dünyamızın ucu bucağı yoktur, evet! Ama heyecan verici, şaşırtıcı ve yaratıcı olan da bu değil midir?

Danny Torrance, özel yetenekleri olan küçük bir çocuktur. Gördüğü bazı şeylerden korkmaması için, kendi gibi bir yetiştikenden ne yapması gerektiğine dair öğütler alır ve uygular. Bu yetişkin eğitici, büyükbabasının taciziyle karşılaşmış, aynı zamanda sadist olan bu adamdan ölesiye korkmuştur; büyükbaba, ölümünden sonra da torununun peşini bırakmamıştır. Kitabın ilk sayfalarında, sekiz yaşındaki bir kız çocuğunun da (Andi) babasının tacizine yıllarca katlanmış olduğunu ve sonunda onu öldürerek hapse düştüğünü öğreniyoruz.

Stephen King'in neredeyse dünyanın her toplumunda rastlanan aile içi taciz ve şiddeti konu edinmiş olması, kabuk bağlamış derin bir yarayı açmaya çalışması hissiyatını yaşattı bana. Yakınları tarafından tacize uğrayanların ne yöne gidecekleri, çok bilinmeyenli bir denklem gibi karşımıza çıkar. Kimi, ruh sağlığını asla düzeltemezken, kimi küreksiz bir sandalda yol almaya çalışır.

Danny Torrance büyüdükçe, kendine acı, korku, kaygı veren özel yeteneklerini ötelemek için içkiye verir kendini. O dönemde yaptığı önemli bir hata, uzun yıllar yakasını bırakmayacaktır. Babasının tacizinden kurtulmak için onu öldüren, cezası bitince hapisten çıkan Andi'nin yolu, insandan başka bir türe dönüşmüş, özel yetenekli insanları bulup öldürerek "Buhar" adını verdikleri özleriyle beslenen bir klanla kesişir. Zira Andi'nin insanları uyutabilme yeteneği dikkatlerini çekmiştir. "Biz Gerçek Kardeşlik" adlı bu göçebe klan, üstün yetenekleri olan Şapkalı Rose tarafından yönetilmekte ve yönlendirilmektedir. Klanı, seçilmiş ve şanslı olduğuna inandıran bu kadın, Andi'yi öldürüp buharıyla beslenmek yerine onu dönüştürüp klana katılmaya ikna eder. Andi'nin dönüşümü sürecinde klanın özelliklerini daha iyi anlamak mümkün olur. Aslında, liderin tercihinin ardında onu acılarından kurtarmak ve intikam alma duygusunu yaşamasını sağlamaktır.

Danny, özel yeteneklerini yönetebileceğini öğrendiğinde, alkol alışkanlığından kurtulmayı başarır ve bir yaşlılar evinde çalışarak onların son yolculuğuna yardım eder. Ona bu nedenle "Doktor Uykü" adı verilir.

Kitabın en önemli karakterlerinden bir olan Abra, yüzünde bir zarla dünyaya gelmiş, henüz bebekken çevresini şaşırtacak olaylara neden olmuştur. Abra, tam bir doğa harikasıdır ve büyüdükçe, yapabilecekleri daha iyi anlaşılmaya başlar. Hiç tanımadığı Danny'yle zihinsel iletişim kurarak onunla arkadaş olur. Abra ve Danny, önemli diğer karakterlerle önemli işler başaracak, bilinmeyenleri ortaya çıkaracak ve aslında ne denli yakın olduklarını keşfederek kötülüğü yeneceklerdir. Kitapta çok sayıda ilginç karakter ve olayın işlenmiş olması, okuyucuya başka bir evrende şölene katılmış duygusu yaşıyor.

Danny-Abra- Şapkalı Rose üçgeni, aslında bir hayatta kalma savaşımını barındırıyor. Yani sıra, kin, nefret, intikam, öfke, korku, şiddet sarmalını içine alarak daha da güçleniyor. İnsanların yetenekleriyle beslenip yaşamını sürdüren, hiç beklenmedik bir nedenle (yazmıyorum çünkü can alıcı bir konu) yok olmaya mahkûm, şeffaflaşp kaybolarak ölen üstün yetenekli kişilerden oluşmuş

fantastik bir klanla, yine üstün yetenekli insanlar arasındaki ölüm-kalım mücadelesidir “Doktor Uyku”.

Kitabın dikkate değer en önemli yanı, bence, iyi-kötü arasında dengeyi kurmaya çalışması, iyiyi ve kötüyü sorgulatmasıdır. Ayrıca güzel bir atasözümüzü yaşatır bize: “Birlikten kuvvet doğar.”

30 Temmuz 2017

Doktor Uyku, Stephen King, Altın Kitaplar, 541 S.

YÜREĞİMİZDEN TAŞANLAR

Şiir

İSLİ BİR YARANIN ŞİİRLERİ

YAZAN: Hidayet KARAKUŞ

karakushdyt@gmail.com

İSLİ BİR YARANIN ŞİİRLERİ

İsli bir telekle yazıldı bu şiirler

Kömüre dönmüş çığlıkların

Göğüs boşluğuma çizdiği

Işıkla yazıldı

Mehdiler kör imamlar

Mekiklerle döndüler mağaralarından

Ruhlarımıza

Ruhlarımız saydamdır şimdi

Rehin verip bedenlerini

Hoşça kal bile diyemeden

Bir akşam üstü göçtüler

Toprağın namuslu koynuna

Yalnız onlar

Zemzem kokan hokkabaz ağızlarına

Petrol dolu kanalların
Yalanlarını doldurdular
Secdeye vardılar günlük kokularıyla
Doğuda batıda
Ateşin ve cinayetin
Otağında
Salyalarıyla saldırarak

Gelmiş geçmiş çöl rüzgârlarına
Avurtlarını yelken yapıp
Aldattılar ekmeği suyu toprağı
Annelerinin sütüne katran kattılar

Onlar geçtiler
Alçaklığın dergâhından
Benzin bidonlarıyla
Şeytan minareleri diktiler
Kararttılar insan denen varlığın
Altın uzuvlarını
Pulları ateşten
Bir ejderhaya çevirdiler
Simya sahtekârlığın şiiridir

İsli bir tarihte yazıldı bu şiirler
Giyilmemiş gelinliklere karanfil gibi
Yeşermemiş sevilere and olsun diye
Kitaplarında dünyanın
Belki bir ara başlık olur
Onlardı
Yalnızlıklarını birbirine vererek

Çoğalanlar

Bir öykünün açık bir yarasından sızdı

Bu sözler

Bu sözler

Yazıcının tomurcuklarıydı

Kararıp kavrulan

İsten dumandan görünmez şimdi.

UMUT ŞARKILARI
GÖNLÜM ÇOK ZENGİN

SÖYLEYEN: Rüçhan ÇAMAY

Bir tatlı bir güler yüz

Dünyaya değışilmez

Bir Damla sevgi için nelerden vazgeçilmez

Yalnızlığın acısı

Derindir çok derindir

Bu dünya sevmesini

Bilenlerin yeridir

Yanında bir sevdiğin olmayınca

Halin nedir diye sormayınca

Paran olmuş, pulun olmuş

Neye yarar ki bu dünya

Gönlüm çok zengin

Seninleyim

Dert nedir bilmem

Neşeliyim